

KSI.430.2.2023

Nr ewid. 50/2023/P/23/001/KSI

Informacja o wynikach kontroli

Wykonanie w 2022 r. planu finansowego
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

p.o. Dyrektor Departamentu Środowiska

Tomasz Gawęł

Akceptuję:

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Małgorzata Motylow

Zatwierdzam:

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś

Warszawa, dnia 06.06.2023,

Najwyższa Izba Kontroli
Ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	4
2.	OCENA OGÓLNA	5
3.	WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ ORAZ REALIZACJI PROGRAMÓW WSPÓLFINANSOWANYCH Z BUDŻETU UNII EUROPEJSKIEJ	6
	3.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO.....	6
	3.2. SPRAWOZDANIA.....	25
4.	INFORMACJE DODATKOWE	26
5.	ZAŁĄCZNIKI	27
	5.1. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ	27
	5.2. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ ..	28
	5.3. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI	36

1. WPROWADZENIE

Cel kontroli

Ocena wykonania w 2022 r. planu finansowego NFOŚiGW pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności podejmowanych działań.

Zakres kontroli

- planowanie i realizacja przychodów NFOŚiGW,
- planowanie i wykonanie kosztów i wydatków majątkowych oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji,
- wykorzystanie otrzymanych dotacji i środków na realizację programów/projektów finansowanych z budżetu Unii Europejskiej (UE),
- gospodarowanie wolnymi środkami,
- sporządzenie rocznych sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej¹ jest państwową osobą prawną, działającą na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska². Narodowy Fundusz prowadzi samodzielną gospodarkę finansową, pokrywając z posiadanych środków i uzyskiwanych wpływów koszty działalności oraz wydatki na finansowanie zadań określonych w ustawie Poś. Nadzór nad jego działalnością sprawuje minister właściwy do spraw klimatu³. Organami Narodowego Funduszu są Rada Nadzorcza NFOŚiGW⁴ i Zarząd NFOŚiGW⁵.

W 2022 r. NFOŚiGW finansował przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej w następujących dziedzinach:

- ochrona wód – w ramach 2 programów priorytetowych;
- gospodarka wodna – w ramach 1 programu priorytetowego;
- ochrona klimatu i atmosfery – w zakresie ochrony klimatu i atmosfery w ramach 17 programów priorytetowych, w zakresie rozwoju bezemisyjnego lub niskoemisyjnego transportu w ramach 8 programów priorytetowych;
- ochrona powierzchni ziemi – w ramach 7 programów priorytetowych;
- ochrona przyrody i krajobrazu – w ramach 1 programu priorytetowego;
- górnictwo – w ramach 1 programu priorytetowego;
- geologia – w ramach 2 programów priorytetowych;
- monitoring środowiska – w ramach 1 programu priorytetowego;
- adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska – w ramach 2 programów priorytetowych;
- edukacja ekologiczna – w ramach 2 programów priorytetowych.

W 2022 r. przychody NFOŚiGW wyniosły 11 290 127,7 tys. zł, tj. o 6 196 627,7 tys. zł więcej niż planowano (221,7% planu). W porównaniu do przychodów z 2021 r. były one wyższe o 6 007 203,8 tys. zł, tj. o 113,7%. Uzyskanie wyższych przychodów było wynikiem zwiększonych wpływów z prowadzonej działalności w 2022 r.⁶ oraz otrzymaniem skarbowych papierów wartościowych, były one również wyższe od przychodów uzyskanych w latach 2019–2020, które wynosiły odpowiednio: 4 774 831,8 tys. zł i 3 039 328,4 tys. zł.

Koszty określone w ustawie budżetowej na rok 2022 z dnia 17 grudnia 2021 r.⁷ zostały zrealizowane w wysokości 5 970 529,9 tys. zł i stanowiły 86,3% planu. Dominującą pozycję w kosztach (94,8%) stanowiły koszty realizacji zadań, które wyniosły 5 659 453,8 tys. zł, tj. 86,1% planu. Ponadto w skład kosztów wchodziły pozostałe koszty w wysokości 165 891,1 tys. zł oraz koszty funkcjonowania w wysokości 145 185,0 tys. zł.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸.

¹ Dalej: „NFOŚiGW” lub „Narodowy Fundusz”.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, ze zm., dalej: „ustawa Poś”.

³ Art. 400r ust. 1 ustawy Poś zmieniony przez art. 22 pkt 8 lit. a ustawy z dnia 23 stycznia 2020 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 284). Do 28 lutego 2020 r. właściwy był minister do spraw środowiska.

⁴ Dalej: „Rada Nadzorcza”.

⁵ Dalej: „Zarząd”.

⁶ Opłat i kar za korzystanie ze środowiska; opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych; opłat za usługi wodne; opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy o efektywności energetycznej; opłaty emisyjnej, o której mowa w art. 321a ustawy Poś; opłaty zastępczej dotyczącej Narodowego Celu Redukcyjnego i Narodowego Celu Wskaźnikowego; przychodów ze sprzedaży przez Komisję Europejską uprawnień do emisji gazów cieplarnianych (Fundusz Modernizacyjny); pozostałych opłat i składek.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 270, dalej: „ustawa budżetowa”.

⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 623.

2. OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli
ocenia w formie opisowej
wykonanie planu
finansowego NFOŚiGW
w 2022 r.

Wykonanie planu finansowego na 2022 r. NFOŚiGW po stronie przychodów w 2022 r. było wyższe o 121,7% od planu po zmianach. Uzyskanie wyższej od planowanej kwoty przychodów spowodowane było przede wszystkim otrzymaniem od Ministra Finansów, na wniosek Ministra Klimatu i Środowiska, skarbowych papierów wartościowych o wartości nominalnej 4 000 000,0 tys. zł⁹ na podstawie art. 47 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022¹⁰, których na etapie tworzenia planu finansowego NFOŚiGW nie można było przewidzieć. W ocenie NIK przychody z tytułu obligacji skarbowych, objętych na podstawie ww. ustawy, zostały zaniżone o 288 000,0 tys. zł w związku z ich niewłaściwą wyceną.

Koszty zrealizowano na poziomie niższym o 13,7% (o 950 070,1 tys. zł) od planowanych w ustawie budżetowej i o 19,3% wyższym (o 965 267,9 tys. zł) w porównaniu do kosztów z 2021 r. Na podstawie badania dowodów księgowych¹¹ stwierdzono, że poniesione koszty były celowe i gospodarne, zostały poniesione zgodnie z przepisami prawa i były prawidłowo udokumentowane, z wyjątkiem zaliczki w wysokości 35 000,0 tys. zł wypłaconej z tytułu realizacji umowy na zakup 2 śmigłowców dla Policji.

Sprawozdania z wykonania: planu finansowego państwowej osoby prawnej w układzie zadaniowym (Rb-BZ2) oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z), sporządzone zostały terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Natomiast w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego zostały wykazane przychody, które z uwagi na niewłaściwą wycenę nieodpłatnie otrzymanych obligacji, zostały zaniżone o 288 000,0 tys. zł, co miało wpływ na wynik finansowy NFOŚiGW za 2022 r.

Stwierdzone nieprawidłowości, wskazujące na słabość ustalonych mechanizmów kontroli zarządczej, polegały przede wszystkim na:

- zawarciu umowy z Komendą Główną Policji na zakup 2 śmigłowców w ramach programu priorytetowego, którego jednym z celów była ochrona bioróżnorodności, mimo że tego typu ochrona nie należy do zadań Policji;
- wydawaniu decyzji w sprawie udzielenia ulg w spłacie opłat wynikających z decyzji wydanych na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze¹² po upływie wyznaczonych terminów;
- niestosowaniu wewnętrznych procedur (instrukcji „Postępowanie w procesie zawierania i rozliczania umów cywilnoprawnych z osobami fizycznymi w Biurze NFOŚiGW” zatwierdzonej uchwałą Zarządu nr A/2/2/2022 z 10 stycznia 2022 r.¹³) przy zawieraniu i rozliczaniu umów cywilnoprawnych;
- nieprawidłowym zakwalifikowaniu wydatku w wysokości 564,6 tys. zł do wydatków majątkowych, co zostało skorygowane w księgach rachunkowych jeszcze przed zatwierdzeniem sprawozdania finansowego;
- niezgodnym z przepisami sporządzaniu dokumentów OT (przyjęcia środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych);
- niedokonywaniu w ciągu roku zmian planu finansowego w układzie zadaniowym w zakresie kosztów i wielkości mierników.

⁹ W księgach obligacje te zostały ujęte w wartości godziwej w wys. 3004,0 mln zł.

¹⁰ Dz. U. poz. 2445, ze zm. – dalej: „ustawa o budżecie na rok 2022”.

¹¹ Przeprowadzono badanie 35 dowodów księgowych łącznie na 2 343 787,2 tys. zł.

¹² Dz. U. z 2023 r. poz. 633, dalej: „ustawa Pgg”.

¹³ Dalej: „Instrukcja”.

3. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ ORAZ REALIZACJI PROGRAMÓW WSPÓŁFINANSOWANYCH Z BUDŻETU UNII EUROPEJSKIEJ

3.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO

3.1.1. WYKONANIE PLANU PRZYCHODÓW

W 2022 r. przychody NFOŚiGW wyniosły 11 290 127,7 tys. zł, tj. o 6 196 627,7 tys. zł więcej niż planowano (221,7% planu). W porównaniu do przychodów z 2021 r. były one wyższe o 6 007 203,8 tys. zł, tj. o 113,7%. Uzyskanie wyższych przychodów ogółem było wynikiem zwiększonych wpływów z prowadzonej działalności w 2022 r. oraz otrzymaniem skarbowych papierów wartościowych. Osiągnięte w 2022 r. przychody były również wyższe od przychodów uzyskanych w latach 2019–2020, które wyniosły odpowiednio 4 774 831,8 tys. zł i 3 039 328,4 tys. zł.

W strukturze zrealizowanych przychodów największy udział, tj. 61,3% (6 922 467,36 tys. zł), miały przychody z prowadzonej działalności. Stanowiły one 157,3% kwoty planowanej i 137,1% przychodów z prowadzonej działalności, osiągniętych w 2021 r. Głównymi źródłami tego rodzaju przychodów były wpływy z tytułu:

- Opłat i kar za korzystanie ze środowiska, wynikających z ustawy Poś, w wysokości 216 745,8 tys. zł, tj. 98,5% planu (220 000,0 tys. zł) i 100,5% z przychodów uzyskanych w 2021 r. (215 641,4 tys. zł).
- Opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych, wynikających z ustawy Pgg w wysokości 298 453,3 tys. zł, tj. 106,6% planu (280 000,0 tys. zł) i 106,5% przychodów uzyskanych w 2021 r. (280 110,2 tys. zł).
- Opłat za usługi wodne, wynikające z ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne¹⁴ w wysokości 218 320,9 tys. zł, tj. 91,0% planu (240 000,0 tys. zł) i 96,3% przychodów uzyskanych w 2021 r. (226 632,0 tys. zł).
- Opłat zastępczych i kar, wynikających z ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej¹⁵, w wysokości 707 370,7 tys. zł, tj. 197,3% planu (358 560,0 tys. zł) i 199,1% przychodów uzyskanych w 2021 r. (355 331,6 tys. zł). Wyższe wykonanie w 2022 r. przychodów z tego tytułu w porównaniu do wykonania z 2021 r. spowodowane było zwiększonymi wpływami z opłat zastępczych. Ponadto znaczna część podmiotów zobowiązanych do realizacji obowiązku efektywnościowo wykonała ten obowiązek za rok 2021 i rok 2022 poprzez uiszczenie opłaty zastępczej, a nie poprzez umorzenie świadectw efektywności energetycznej lub realizację przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej. Od 2021 r. rozszerzył się również katalog podmiotów zobowiązanych do realizacji tego obowiązku o sektor paliwowy.
- Opłaty emisyjnej, o której mowa w art. 321a ustawy Poś, w wysokości 2 187 121,1 tys. zł, tj. 109,6% planu (1 995 000,0 tys. zł) i 103,5% przychodów uzyskanych w 2021 r. (2 113 453,6 tys. zł).
- Opłaty zastępczej dotyczącej Narodowego Celu Redukcyjnego (NCR) i Narodowego Celu Wskaźnikowego w wysokości 192 845,9 tys. zł, tj. 66,0% planu (292 000,0 tys. zł) i 116,6% przychodów uzyskanych w 2021 r. (165 399,4 tys. zł). W 2022 r. obowiązek NCR nie był realizowany wyłącznie w formie opłaty zastępczej, ale także w inny sposób określony w ustawie z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz niektórych innych ustaw¹⁶. Odnotowany w 2022 r. wzrost przychodów w porównaniu do przychodów z 2021 r. spowodowany był skumulowaniem wpłat należnych za 2021 r. i 2022 r.
- Sprzedaży przez Komisję Europejską uprawnień do emisji w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Fundusz Modernizacyjny) w wysokości 2 937 207,8 tys. zł, tj. 326,4% planu (900 000,0 tys. zł) i 186,3% przychodów uzyskanych w 2021 r. (1 576 688,2 tys. zł). Jak wyjaśniono w NFOŚiGW rok 2021 był pierwszym rokiem wdrażania Funduszu Modernizacyjnego. NFOŚiGW – jako Operator Funduszu Modernizacyjnego – nabywał pierwszych doświadczeń w procedowaniu obszarów wsparcia. W związku z tym zaliczki dotyczyły jedynie tych programów, które uzyskały akceptację w 2021 r. Natomiast w 2022 r. przychody dotyczyły zarówno wpłat

¹⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 2625, ze zm.

¹⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 2166, ze zm.

¹⁶ Dz. U. poz. 1642, ze zm.

w ramach nowych obszarów wsparcia (uzgodnionych w 2022 r.), jak również tych, które otrzymały akceptację w 2021 r.

- Pozostałych opłat i składek w wysokości 164 402,1 tys. zł, tj. 143,7% planu (114 400,0 tys. zł) i 142,6% przychodów uzyskanych w 2021 r. (115 285,9 tys. zł). Do tej grupy zaliczono wpływy m.in. z: opłat zastępczych z ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii¹⁷ (87 458,8 tys. zł); opłat produktowych na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi¹⁸ (34 992,1 tys. zł); opłat i kar na podstawie ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych¹⁹ oraz opłat za NO_x i SO₂ (16 353,5 tys. zł); ze sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych (14 000,0 tys. zł). Wyższe wykonanie w 2022 r. przychodów z tego tytułu wynika z uzyskania wyższych wpływów z tytułu opłat zastępczych z OZE. Znaczna część podmiotów zobowiązanych do realizacji obowiązku wynikającego z OZE realizowała go za lata poprzednie poprzez uiszczenie opłaty zastępczej, a nie poprzez umorzenie świadectw.

Ponadto uzyskane przychody pochodziły z:

- Dotacji z budżetu państwa w wysokości 410 178,8 tys. zł, tj. 70,8% planu (579 320,0 tys. zł) i 730,0% przychodów uzyskanych w 2021 r. (56 191,2 tys. zł), w tym: dotacji celowej na finansowanie projektów z udziałem środków UE – bieżące w wysokości 52 640,8 tys. zł, tj. 80,7% planu (65 233,0 tys. zł) i 94,1% z 55 949,9 tys. zł przychodów uzyskanych w 2021 r. oraz dotacji celowej na finansowanie projektów z udziałem środków z budżetu UE – majątkowe w wysokości 357 538,0 tys. zł, tj. 69,5% planu (514 087,0 tys. zł) i 148 171,6% przychodów uzyskanych w 2021 r. (241,3 tys. zł). Przychody z tytułu dotacji w 2022 r. były wyższe niż w 2021 r. w wyniku podpisania 27 maja 2022 r. umowy „Program Priorytetowy Mój Prąd na lata 2021–2023 – REACT-EU”. Jednak niska refundacja poniesionych wydatków kwalifikowanych w ramach ww. programu skutkowałą niepełnym wykonaniem zaplanowanych przychodów z tytułu dotacji. W 2022 r. NFOŚiGW złożył 6 wniosków o płatność łączną na 473 854,0 tys. zł, na podstawie których otrzymał 342 814,0 tys. zł. Pozostała kwota w wysokości 196 426,0 tys. zł zostanie zrefundowana w 2023 r. Ponadto nieplanowany przychód z tytułu dotacji stanowiły środki w wysokości 12 232,8 tys. zł przeznaczone na realizację wypłat dla beneficjentów w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG) 2014–2021²⁰.
- Pozostałych przychodów w wysokości 3 957 481,3 tys. zł, tj. 3 466,0% planu (114 180,0 tys. zł) i 2220,9% przychodów uzyskanych w 2021 r. (178 190,4 tys. zł), na które składały się: odsetki (m.in. z tytułu udzielonych pożyczek) w wysokości 819 155,2 tys. zł, w tym odsetki od depozytów u Ministra Finansów lub z tytułu skarbowych papierów wartościowych w wysokości 477 837,2 tys. zł oraz środki otrzymane od jednostek spoza sektora finansów publicznych w wysokości 118 210,6 tys. zł, stanowiące niezaplanowany przychód w 2022 r. Środki te pozyskano z Polskiego Funduszu Rozwoju, w ramach KPO²¹, na finansowanie programu „Czyste powietrze”, których z uwagi na przeciągające się negocjacje z Komisją Europejską nie można było przewidzieć na etapie tworzenia planu. Wyższe wykonanie w 2022 r. przychodów spowodowane było przede wszystkim otrzymaniem skarbowych papierów wartościowych o wartości nominalnej 4 000 000,0 tys. zł²². Ponadto wyższe niż zakładano były przychody z odsetek od pożyczek i kredytów oraz z tytułu oprocentowania lokat i rachunków bankowych. Na etapie tworzenia planu stopa referencyjna NBP wynosiła 0,5% i była zdecydowanie niższa niż w 2022 r., w trakcie którego ośmiokrotnie podnoszono stopy procentowe do poziomu 6,75%. W 2022 r. nie planowano i nie uzyskano przychodów ze środków otrzymanych z UE i środków od innych jednostek sektora finansów publicznych. W latach 2019–2020 przychody z tytułu środków otrzymanych z UE wyniosły, odpowiednio, 878,9 tys. zł i 320,6 tys. zł, natomiast z tytułu środków od innych jednostek sektora finansów publicznych – odpowiednio: 600,0 tys. zł i 209,9 tys. zł.

Należności i windykacja

Należności ogółem na koniec 2022 r. wyniosły 7 202 641,8 tys. zł i w porównaniu z 2021 r. były wyższe o 961 061,9 tys. zł, tj. o 15,4%. Wzrost należności w 2022 r. spowodowany był przede wszystkim podpisaniem większej liczby umów z tytułu dofinansowania zwrotnego (7 172 899,9 tys. zł). Na pozostałe należności składały się m.in. pozostałe należności od państwowych jednostek budżetowych z tytułu wypłaconych, nierozliczonych dotacji (17 103,6 tys. zł); należności z tytułu opłat wynikających z ustawy

¹⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 1378, ze zm.

¹⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 160.

¹⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 589.

²⁰ Umowa dotacji została zawarta 11 marca 2022 r.

²¹ Inwestycja B1.1.2. „Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych”.

²² W księgach obligacje te zostały ujęte w wartości godziwej w wysokości 3 004,0 mln zł.

Pgg (8585,4 tys. zł); należności z tytułu innych opłat, nawiązek sądowych, kosztów sądowych i procesowych (2673,0 tys. zł); należności z tytułu rozrachunków z pracownikami (1182,5 tys. zł); należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (197,4 tys. zł).

Zaległości według stanu na 31 grudnia 2022 r. wyniosły 275 517 ,9 tys. zł i były nieznacznie wyższe od zaległości na koniec 2021 r. (o 16 405,7 tys. zł, tj. o 6,3%).

W trakcie 2022 r. NFOŚiGW wystawił:

- 293 upomnień łącznie na 18 647,1 tys. zł tytułem należności głównej, w wyniku czego dłużnicy spłacili 891,9 tys. zł;
- 260 tytułów wykonawczych, które zostały przyjęte przez organy egzekucyjne do realizacji łącznie na 11 472,3 tys. zł tytułem należności głównej, z której wyegzekwowano 961,2 tys. zł.

Badaniem objęto 16 spraw, wybranych metodą celową według kryterium wartości należności i okresu przeterminowania, z tytułu opłat wynikających z ustawy Pgg, łącznie na 23 891,0 tys. zł. Termin płatności należności objętych badaniem upłynął w latach 2006–2022. W 3 sprawach postępowanie egzekucyjne zostało umorzone przez komornika, w 6 sprawach NFOŚiGW wystawił tytuły wykonawcze i wszczęto postępowanie egzekucyjne, a w przypadku 1 sprawy z 2022 r. – wystawił upomnienie. W pozostałych 6 sprawach działania NFOŚiGW zostały uzależnione od zakończenia spraw toczących się przed sądami administracyjnymi w związku ze skargami na decyzje Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

Odzyskane należności z tytułu opłat wynikających z ustawy Pgg oraz nawiązek sądowych w 2022 r. wyniosły łącznie 14 187,9 tys. zł i były wyższe o 40,0%, tj. o 4051,3 tys. zł, niż w 2021 r.

W 2022 r. Prezes Zarządu wydał 63 decyzje o udzieleniu ulg w spłacie opłat ustalonych na podstawie ustawy Pgg, łącznie na 9398,5 tys. zł, z tego:

- Osiem decyzji o umorzeniu z urzędu zaległych opłat eksploatacyjnych i opłat podwyższonych w kwotach od 0,2 tys. zł do 175,5 tys. zł – razem 378,9 tys. zł, z tego 246,3 tys. zł stanowiła należność główna i 132,6 tys. zł – odsetki za zwłokę. Decyzje podjęto na podstawie art. 67d §1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa²³, zgodnie z którą organ podatkowy może z urzędu udzielać ulg w spłacie zobowiązań, jeśli zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty przewyższającej wydatki egzekucyjne. Szczegółowym badaniem objęto 4 postępowania łącznie na 374,3 tys. zł (tj. 98,8% z 378,9 tys. zł). Nie stwierdzono w nich nieprawidłowości, a wydane decyzje były zasadne.
- Trzydzieści sześć decyzji o umorzeniu z urzędu zaległych opłat eksploatacyjnych i opłat podwyższonych w kwotach od 1,43 zł do 70,43 zł, razem 941,80 zł, z tego 672,80 zł stanowiła należność główna i 269,00 zł – odsetki za zwłokę. Decyzje podjęto na podstawie art. 67d §1 pkt 2 Ordynacji podatkowej, zgodnie z którą organ podatkowy może z urzędu udzielać ulg w spłacie zobowiązań, jeśli kwota zaległości podatkowej nie przekracza pięciokrotnej wartości kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym, tj. 80 zł²⁴.
- Dwie decyzje o umorzeniu z urzędu zaległych opłat eksploatacyjnych w kwotach 18,3 tys. zł i 7618,7 tys. zł – razem 7637,0 tys. zł, z tego 3872,9 tys. zł stanowiła należność główna i 3764,1 tys. zł – odsetki za zwłokę. Decyzje podjęto na podstawie art. 67d §1 pkt 3 Ordynacji podatkowej, zgodnie z którą organ podatkowy może z urzędu udzielać ulg w spłacie zobowiązań, jeśli kwota zaległości podatkowej nie została zaspokojona w zakończonym lub umorzonym postępowaniu likwidacyjnym lub upadłościowym albo sąd oddalił wnioski o ogłoszenie upadłości. Szczegółowym badaniem objęto 1 postępowanie na 7618,7 tys. zł (tj. 99,8% z 7637,0 tys. zł), w którym nie stwierdzono nieprawidłowości, a wydana decyzja była zasadna.
- Siedemnaście decyzji o udzieleniu ulgi w spłacie opłat eksploatacyjnych i podwyższonych z ustawy Pgg na wniosek strony, na podstawie art. 67a Ordynacji podatkowej, w kwotach od 1,1 tys. zł do 435,8 tys. zł – razem 1381,7 tys. zł, z tego 1212,9 tys. stanowiła należność główna i 168,8 tys. zł – odsetki za zwłokę. Decyzją Prezesa Zarządu 217,9 tys. zł umorzono, 650,9 tys. zł rozłożono na raty, a 512,8 tys. zł spłaty odroczone. Szczegółowym badaniem objęto 11 postępowań administracyjnych zakończonych wydaniem decyzji administracyjnej łącznie na 1205,0 tys. zł (tj. 87,2% z 1381,7 tys. zł). Siedem z 11 postępowań prowadzono terminowo. W przypadku pozostałych 4 spraw decyzje administracyjne zostały wydane po upływie terminów załatwienia sprawy wyznaczonym w zawiadomieniach o zakończeniu postępowania, z tego w 1 przypadku opóźnienie spowodowane było wielokrotnym uzupełnianiem materiału dowodowego przez wnioskodawcę.

²³ Dz. U. z 2022 r. poz. 2651, ze zm. – dalej: „Ordynacja podatkowa”.

²⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 5 stycznia 2021 r. w sprawie wysokości kosztów upomnienia doręczanego zobowiązanemu przed wszczęciem egzekucji administracyjnej – Dz. U. poz. 67.

W ocenie NIK 3 z 11 ww. decyzji administracyjnych wydane zostały niezgodnie z art. 36 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego²⁵ Na zjawisko to NIK zwracała również uwagę w kontroli wykonania budżetu państwa w latach 2017–2021.

W 2022 r. Zarząd podjął 10 uchwał w sprawie umorzenia części kwoty pożyczek w łącznej wysokości 6 081,0 tys. zł. Podstawą umorzenia było spełnienie warunków określonych w zawartych umowach, zgodnie z zasadami określonymi w programach priorytetowych.

W latach 2017–2022 NIK sformułowała 3 wnioski pokontrolne²⁶ w zakresie realizacji przychodów przez NFOŚiGW, z tego wykonano 1 wniosek, a 2 wnioski²⁷ nie zostały w pełni wykonane.

3.1.2. WYKONANIE PLANU KOSZTÓW I WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH

Plan kosztów ogółem na 2022 r. ustalono w wysokości 6 920 600,0 tys. zł (w ciągu roku plan nie był zmieniany). Poniesione koszty wyniosły 5 970 529,9 tys. zł, tj. 86,3% planowanych. W porównaniu do 2021 r. wykonane koszty były wyższe o 965 267,9 tys. zł (o 19,3%). Główną przyczyną wzrostu było zwiększenie kosztów realizacji zadań (o 20,2%) wynikające z realizacji wypłat w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” (w 2022 r. wypłaty były wyższe o 837 000,0 tys. zł). Analiza zrealizowanych kosztów od 2019 r. wykazała ich coroczny i systematyczny wzrost, którego główną przyczyną było zwiększenie kosztów realizacji zadań (środki przekazane innym podmiotom) w ramach programów priorytetowych „Czyste Powietrze” i „Mój prąd” (w porównaniu z 2019 r. wzrost o 104,1%).

Koszty realizacji zadań stanowiły dominującą pozycję w kosztach ogółem (94,8%). Zrealizowano je w wysokości 5 659 453,8 tys. zł (86,1% planowanych), tj. środki przekazane innym podmiotom. W porównaniu do 2021 r. koszty realizacji zadań były wyższe o 949 651,8 tys. zł (o 20,2%).

Ponadto w skład kosztów ogółem wchodziły:

- pozostałe koszty, zrealizowane w wysokości 165 891,1 tys. zł (91,9% planowanych), w porównaniu do 2021 r. były wyższe o 184,4 tys. zł (o 0,1%) i stanowiły 2,8% kosztów ogółem;
- koszty funkcjonowania, zrealizowane w wysokości 145 185,0 tys. zł (87,9% planowanych), w porównaniu do 2021 r. były wyższe o 15 431,7 tys. zł (o 11,9%) i stanowiły 2,4% kosztów ogółem.

Badanie kosztów przeprowadzono na podstawie dokumentów księgowych dotyczących wylosowanych 35 pozycji dziennika obrotów łącznie na 2 343 787,2 tys. zł. Analizowane koszty dotyczyły m.in.: wpłat na Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (1 400 000 tys. zł), wypłat i rozliczenia zaliczek dla wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (wfośigw) w ramach programu „Czyste powietrze” (530 432,8 tys. zł), wpłaty na Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych (105 887,2 tys. zł).

Stwierdzono, że koszty zostały poniesione zgodnie z przepisami prawa i były prawidłowo udokumentowane, celowe i gospodarne, z wyjątkiem 35 000,0 tys. zł, które wypłacono jako zaliczkę na zakup 2 śmigłowców. Wypłaty realizowano zgodnie z terminami ustalonymi w umowach i zostały one zaakceptowane przez osoby uprawnione.

Umowa na zakup dwóch śmigłowców

Zarząd przyznał środki Komendzie Głównej Policji na realizację zadania pn. „Pomagamy i chronimy – Policja i Państwowa Straż Pożarna na straży bioróżnorodności” w wysokości 350 000,0 tys. zł, z tego 35 000,0 tys. zł w 2022 r., mimo że art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji²⁸ nie zawiera zadania dotyczącego ochrony bioróżnorodności oraz prowadzenia akcji gaśniczych.

²⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, ze zm., dalej: „k.p.a.”.

²⁶ Jeden sformułowany w wystąpieniach pokontrolnych z wykonania budżetu w latach 2017–2020 dotyczący wyeliminowania przypadków wszczynania postępowań egzekucyjnych ze zwłoką; 2 sformułowane w wystąpieniach pokontrolnych z wykonania budżetu w latach 2017–2021 dotyczące podjęcia działań zapobiegających przewlekłości prowadzonych postępowań administracyjnych w przyszłości i ustalenie w ramach kontroli zarządczej mechanizmów zapewniających każdorazowo zawiadamianie stron o nowym terminie załatwienia sprawy.

²⁷ Wnioski: nr 7a „Podjęcie działań zapobiegających przewlekłości prowadzonych postępowań administracyjnych w przyszłości w szczególności poprzez stały nadzór i monitoring prowadzonych postępowań” i nr 7b „Zapewnienie każdorazowego zawiadamiania stron na podstawie art. 36 k.p.a. o nowym terminie załatwienia sprawy w przypadkach braku możliwości dotrzymania terminu wyznaczonego na załatwienie sprawy”, sformułowane w wystąpieniu pokontrolnym NIK z 22 kwietnia 2022 r. po kontroli P/22/001 „Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. – wykonanie planu finansowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”.

²⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 171, ze zm., dalej: „ustawa o Policji”.

20 października 2022 r. Komendant Główny Policji złożył wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia w ramach programu priorytetowego „Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej Część 1) Ochrona obszarów i gatunków cennych przyrodniczo”, na zakup 2 szt. śmigłowców wraz ze szkoleniami i częściami zamiennymi oraz wyposażenia dodatkowego do udziału w akcjach ratowniczo-gaśniczych. Termin realizacji zadania – 30 listopada 2024 r. Ustalono, że, w terminie złożenia wniosku – jak i ujęcia ww. zadania na liście zadań zakwalifikowanych w 2022 r. do finansowania dla dysponenta części, tj. Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji – budżet tego programu priorytetowego wynosił 207 192,0 tys. zł. Wnioskowane przedsięwzięcie zostało ujęte na liście zadań zakwalifikowanych do finansowania na rok 2022 dla dysponenta części Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji dopiero 18 listopada 2022 r. (na wniosek Prezesa Zarządu z 9 listopada 2022 r.).

W NFOŚiGW wyjaśniono, że wniosek Komendanta Głównego Policji został właściwie złożony w naborze dla państwowych jednostek budżetowych (pjb), a przeprowadzona procedura odbyła się w sposób prawidłowy, zgodnie z kolejnością umożliwiającą finansowanie złożonego wniosku.

Zdaniem NIK wniosek nie był procedowany zgodnie z procedurą 1.4 „Dofinansowanie zadań realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe”, bowiem w tej procedurze wskazano m.in., że: „do dnia 31 stycznia każdego roku, poprzedzającego rok budżetowy, w którym rozpoczyna się dofinansowanie zadań, kierownicy pjb przekazują do NFOŚiGW wnioski wypełnione za pomocą aplikacji [...]”. W procedurze tej wskazano także, że: „w przypadku gdy suma kwot umów i wniosków umieszczonych w projekcie listy zadań zakwalifikowanych do dofinansowania przekracza limit dostępnych środków, na liście umieszczane są tylko te wnioski, dla których wystarczyło środków na pokrycie 100% wnioskowanej kwoty. W zestawieniu umieszcza się wówczas również wnioski pozytywnie ocenione, dla których nie starczyło środków. Zarząd zatwierdzając listę postanawia, iż po jej uzgodnieniu z dysponentem, wnioski ocenione pozytywnie, dla których nie starczyło środków, umieszczone w zestawieniu, nie podlegają dalszemu rozpatrzeniu. Informację o takim postanowieniu Zarządu przekazuje się dysponentowi, a wnioskodawca jest informowany o tym, że wniosek nie podlega dalszemu rozpatrzeniu”. W przypadku wniosku złożonego przez Komendanta Głównego Policji, pomimo że budżet programu priorytetowego na dzień złożenia tego wniosku stanowił ok. 59% kwoty objętej wnioskowaniem, podlegał on dalszemu procedowaniu. Należy podkreślić, że we wniosku o zmianę programu priorytetowego, w tym zwiększeniu jego budżetu o 544 236,0 tys. zł, zastrzeżono, że realizacja planu wdrażania programu w pełnej wysokości może być uzależniona od uzyskania zgody ministra ds. klimatu na przesunięcie środków z zobowiązań wieloletnich na fundusz podstawowy. Mimo to Zarząd dokonał 8 grudnia 2022 r. zmian w programie priorytetowym, zwiększając m.in. jego budżet do 751 428,0 tys. zł.

Już 9 grudnia 2022 r. pomiędzy NFOŚiGW a Komendą Główną Policji, przy udziale Komendy Głównej PSP („Uczestnik Zadania”), została zawarta umowa nr 3393/2022/Wn50/OP-LZ/D na zakup 2 szt. śmigłowców wraz ze szkoleniami i częściami zamiennymi oraz zakup wyposażenia dodatkowego do udziału w akcjach ratowniczo-gaśniczych w ramach realizacji zadania pn. „Pomagamy i chronimy – Policja i Państwowa Straż Pożarna na straży bioróżnorodności”. Przewidziano finansowanie zaliczkowe (35 000,0 tys. zł – grudzień 2022 r.; 140 000,0 tys. zł – I kwartał 2023 r.; 175 000,0 tys. zł – I kwartał 2024 r.). Według szczegółowego opisu zadania śmigłowce z dodatkowym wyposażeniem będą służyć ochronie bioróżnorodności poprzez m.in. „wspieranie akcji gaśniczych podczas pożarów wielkopowierzchniowych, w tym w najwyższych formach ochrony przyrody jakimi są parki narodowe; ograniczaniu skutków zagrożeń powodziowych, w tym wywołanych zatorami lodowymi w okresie zimy oraz wczesnowiosennych roztopów; realizacji innych zadań ustawowych Policji i Państwowej Straży Pożarnej.” Pierwszą zaliczkę (35 000,0 tys. zł) wypłacono 15 grudnia 2022 r. (poprzez poz. 59 rezerw celowych), a już 29 grudnia 2022 r. dokonano jej rozliczenia. Biorąc pod uwagę powyższe, postępowanie prowadzące do przyznania dofinansowania Komendzie Głównej Policji na przedsięwzięcie niewpisujące się w ustawowe zadania Policji, należy uznać za nielegalne i nierzetelne.

Koszty funkcjonowania

Plan kosztów funkcjonowania w 2022 r. nie był zmieniany w ciągu roku i wyniósł 165 100,0 tys. zł. Poniesiono koszty w wysokości 145 185,0 tys. zł, co stanowiło 87,9% kosztów planowanych. W porównaniu do kosztów z 2021 r. koszty funkcjonowania były wyższe o 15 431,7 tys. zł (o 11,9%), co było spowodowane wzrostem kosztów wynagrodzeń oraz materiałów i energii.

Wynagrodzenia osobowe stanowiły dominującą pozycję w tej grupie kosztów (66,4%), zrealizowano je w wysokości 96 381,0 tys. zł (100% planu po zmianie). W porównaniu do kosztów z 2021 r. koszty wynagrodzeń były wyższe o 16 585,7 tys. zł (o 20,8%). Koszty materiałów i energii wyniosły 1 666,2 tys. zł (83,3% planowanych), w porównaniu do kosztów z 2021 r. były o 305,7 tys. zł wyższe

(o 22,5%). Koszty usług obcych wyniosły 8 524,3 tys. zł (75,4% planowanych). W porównaniu do kosztów z 2021 r. były o 148,2 tys. zł niższe (o 1,7%). Niższe od planowanych koszty usług obcych wynikały z rezygnacji z wykonawców zewnętrznych do oceny wniosków w programie „Mój prąd”.

W 2022 r. przeciętne zatrudnienie w NFOŚiGW wyniosło 699,8 etatów i wzrosło o 23,15 etaty (tj. o 3,4%) w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia z 2021 r. W projekcie planu finansowego NFOŚiGW na 2022 r.²⁹ założono wzrost zatrudnienia z 706 etatów w 2021 r. do 758 etatów w 2022 r., tj. o 52 etaty (o 7,4%). Ujęte w projekcie planu finansowego NFOŚiGW na 2022 r. maksymalne zatrudnienie na poziomie 758 etatów nie zostało zrealizowane.

W ustawie budżetowej ustalono kwotę wynagrodzeń osobowych w wysokości 93 400,0 tys. zł. W ciągu roku, za zgodą Ministra Klimatu i Środowiska, dokonano zmiany w planie finansowym NFOŚiGW na 2022 r.³⁰, w wyniku której zwiększono wynagrodzenia osobowe o 3000,0 tys. zł, tj. do wysokości 96 400,0 tys. zł. Wykonanie kosztów wynagrodzeń osobowych w 2022 r. wyniosło 96 381,0 tys. zł (100,0% planu po zmianach) i było wyższe o 20,8% w porównaniu do kosztów z 2021 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego w 2022 r. wyniosło 11,1 tys. zł³¹ i było wyższe o 1,5 tys. zł (tj. o 15,2%) od takiego wynagrodzenia w 2021 r. Zakładany w projekcie planu finansowego NFOŚiGW na 2022 r. wzrost (o 10%) przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia osobowego został przekroczony.

W 2022 r. na wynagrodzenia bezosobowe zaplanowano 3000 tys. zł i plan ten nie uległ zmianie w ciągu roku. Wykonano 1361,1 tys. zł, tj. 45,4% planu.

W NFOŚiGW w 2022 r. zawarto łącznie 48 umów zlecenia i o dzieło z 32 osobami, w tym z 3 pracownikami Departamentu Informatyki – łącznie na 610,6 tys. zł. Z tytułu realizacji tych umów wydatkowano łącznie 499,2 tys. zł. W 2022 r. zawarto o 44,2% umów mniej niż w 2021 r. (w 2021 r. zawarto 86 umów). Pozostałe wydatki (861,9 tys. zł) zostały poniesione m.in. na wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej, wynagrodzenia spadkobierców i wypłaty pośmiertne.

W 7 z 12 umów cywilnoprawnych poddanych szczegółowemu badaniu nie nałożono na wykonawcę obowiązku sporządzenia protokołu odbioru umowy, a rozliczenia z ww. 12 umów cywilnoprawnych, i wypłaty wynagrodzenia z tytułu ich realizacji, dokonano na podstawie niekompletnej dokumentacji, co było niezgodne z obowiązującą w NFOŚiGW od 10 stycznia 2022 r. Instrukcją. Zgodnie z Instrukcją (rozdział 3 ust. 9 pkt 7): „w umowie obowiązkowo należy podać (...) wskazanie obowiązku Wykonawcy sporządzenia protokołu odbioru umowy/części umowy”. Ponadto (zgodnie z postanowieniami rozdziału 5 § 3 ust. 8 Instrukcji) po uzyskaniu potwierdzenia wykonania przedmiotu umowy lub jej części przez uprawnionego pracownika NFOŚiGW wykonawca składa do komórki organizacyjnej ds. kadr i płac dokumenty, w tym m.in. protokół odbioru przedmiotu umowy, wraz z rejestrem godzin, których wzór określony został odpowiednio w załączniku nr 8 i 9 Instrukcji. Zgodnie ze wzorem ww. rejestru godzin wymagane jest potwierdzenie realizacji godzin zlecenia przez pracownika upoważnionego do odbioru przedmiotu umowy. Rozliczenie i wypłata wynagrodzenia wykonawcy następuje natomiast na podstawie kompletnej i prawidłowej dokumentacji (rozdział 5 § 3 ust. 10 Instrukcji). Natomiast w NFOŚiGW wyjaśniono, że pozostałe dokumenty dostarczone przez wykonawcę na etapie rozliczenia umów cywilnoprawnych, w tym rachunek oraz rejestr godzin realizacji umowy, były wystarczające do dokonania odbioru umowy i wypłaty wynagrodzenia. Zdaniem NIK postępowanie przy zawieraniu i rozliczaniu umów cywilnoprawnych powinno uwzględniać postanowienia Instrukcji, której celem (zgodnie z rozdziałem 1 ust. 1) jest określenie jednolitych zasad obowiązujących w Biurze NFOŚiGW, dotyczących zawierania i rozliczania umów cywilnoprawnych z osobami fizycznymi w ramach realizacji zamówień Biura NFOŚiGW. Pominięcie w umowach, wbrew postanowieniom Instrukcji, obowiązku sporządzenia przez wykonawcę protokołu odbioru umowy / części umowy, jak również niewyegzekwowanie sporządzenia przez wykonawcę protokołów odbioru przedmiotu umowy w celu potwierdzenia wykonania przedmiotu oraz rozliczenia umów, i wypłata wynagrodzenia z tytułu realizacji tych umów na podstawie niekompletnej dokumentacji, nie służyło realizacji tego celu.

W 1 przypadku, 1 lipca 2022 r., NFOŚiGW podpisał aneks do umowy, której termin realizacji upłynął 30 czerwca 2022 r. W aneksie podano również niewłaściwą datę zawarcia umowy. Jak wskazano,

²⁹ Uchwała Rady Nadzorczej nr 163/21 z 27 lipca 2021 r. w sprawie uchwalenia projektu Planu finansowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na 2022 r.

³⁰ Projekt zmiany planu finansowego przyjęty uchwałą nr 169/22 Rady Nadzorczej NFOŚiGW z 31 maja 2022 r., uzyskał pozytywną opinię Komisji Finansów Publicznych Nr 193 z 5 sierpnia 2022 r. oraz zgodę Ministra Klimatu i Środowiska (pismo z 12 sierpnia 2022 r., znak: DB-WBRI.3103.70.2022.KJ).

³¹ Wartość uwzględnia rezerwę na nagrody pieniężne i roczne, aktualizację rezerw na nagrody roczne.

przyczyną podpisania aneksu po upływie terminu realizacji umowy była sytuacja epidemiczna w kraju, w tym praca w formie zdalnej. Natomiast niewłaściwa data zawarcia umowy podana w aneksie stanowiła oczywistą omyłkę pisarską.

W sprawozdaniu do Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) Z-06 „Sprawozdanie o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy” za 2021 r. z 18 stycznia 2022 r. przekazano niezgodne ze stanem faktycznym dane dotyczące przeciętnej liczby zatrudnionych w NFOŚiGW, co zgodnie z art. 56 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej³² podlega sankcjom karnym. Wyjaśniono, że błędne dane spowodowane są omyłką pisarską oraz, że w NFOŚiGW zostaną podjęte działania w celu zapobieżenia takim omyłkom pisarskim w przyszłości.

Dotacje budżetowe

Plan dotacji budżetowych w 2022 r. nie był zmieniany i wyniósł 579 320,0 tys. zł. Wykonanie wyniosło 410 178,8 tys. zł (70,8% planowanych), środki wykorzystano na realizację:

- ogólnopolskiego programu systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE – 16 852,3 tys. zł (80,2% planowanych), odnotowano niższe od planowanego wykonanie przez partnerów projektu (15 wfośigw oraz Województwo Lubelskie);
- refundację poniesionych wydatków w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014–2020 i pomocy technicznej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 – 34 076,8 tys. zł (95,9% planowanych);
- refundację poniesionych wydatków w ramach pomocy technicznej MF EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego – 4202,9 tys. zł (92,6% planowanych);
- walki ze społecznymi i gospodarczymi skutkami pandemii koronawirusa w ramach programu REACT-EU – projekt grantowy „Program Priorytetowy Mój Prąd na lata 2021–2023 – REACT EU” w ramach działania 11.1 Program Mój Prąd oś priorytetowa XI – RECT EU Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 – 342 814,0 tys. zł (66,9% planowanych), umowa została zawarta 27 maja 2022 r. na 494 000 tys. zł; NFOŚiGW w 2022 r. złożył 6 wniosków o płatność łącznie na 473 854,0 tys. zł i otrzymał – 342 814,0 tys. zł (w całości środki z wniosków 1–4, częściowo z wniosku 5), pozostała kwota zostanie wypłacona w 2023 r.;
- wypłat dla beneficjentów ze środków budżetu państwa w ramach MF EOG 2014–2021 – 12 232,8 tys. zł (nie planowano – umowa zawarta 11 marca 2022 r.).

Wypłaty ze środków własnych i obsługiwanych przez NFOŚiGW w 2022 r.

W 2022 r. łączne wypłaty ze środków własnych i obsługiwanych przez NFOŚiGW środków europejskich lub zewnętrznych krajowych wyniosły 10 265 792,0 tys. zł i były wyższe o 600 954,0 tys. zł od wypłat dokonanych w 2021 r., tj. o 6,2% (9 664 838,0 tys. zł), w tym:

- środki przekazane za pośrednictwem poz. 59 rezerw celowych budżetu państwa państwowym jednostkom budżetowym: 234 549,0 tys. zł;
- pozostałe formy finansowania dotacyjnego: 5 424 905,0 tys. zł;
- finansowanie zwrotne: 1 786 622,0 tys. zł;
- środki europejskie lub zewnętrzne krajowe: 2 819 716,0 tys. zł.

W 2022 r., wg sprawozdania z działalności NFOŚiGW, realizacja wypłat o najwyższej wartości w poszczególnych dziedzinach ochrony środowiska przedstawiała się następująco:

- ochrona wód – 723 415,0 tys. zł, z tego pożyczki – 715 241 tys. zł (118% planowanych), dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i ceny wykupu obligacji – 8174,0 tys. zł (102% planowanych), wypłat dokonywano w ramach 2 programów priorytetowych;
- gospodarka wodna – 55 621,0 tys. zł (44,1% planowanych), realizacja planu finansowania dotacyjnego wynika z wystąpień gmin o środki programu „Moja woda”, wypłat dokonywano w ramach 1 programu priorytetowego;
- ochrona klimatu i atmosfery – 5 486 993,0 tys. zł, z tego 626 630,0 tys. zł pożyczek (73,5% planowanych) oraz 4 860 363 tys. zł dotacji (89,4% planowanych), niższe od planowanego wykonanie spowodowane było wojną na Ukrainie powodującą wzrost cen materiałów budowlanych, ograniczenie dostępności urządzeń (np. pomp ciepła); wypłat na przedsięwzięcia dotyczące ochrony klimatu i atmosfery dokonywano w ramach 17 programów priorytetowych i ich części, wypłat na przedsięwzięcia w zakresie rozwoju bezemisyjnego lub niskoemisyjnego transportu dokonywano w ramach 8 programów priorytetowych. Ponadto dokonano wpłat na Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD) oraz Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych;

³² Dz. U. z 2023 r. poz. 773.

- ochrona powierzchni ziemi – 408 920,0 tys. zł, z tego 203 268,0 tys. zł pożyczek (67,1% planowanych) oraz 205 652,0 tys. zł dotacji (84,1% planowanych), niższe od planowanego wykonanie spowodowane było przesuwaniem terminów realizacji inwestycji dotyczących instalacji gospodarowania odpadami lub magazynów żywności, w wyniku wzrostu cen na etapie rozstrzygnięcia przetargów, wypłat dokonywano w ramach 7 programów priorytetowych i ich części;
- ochrona przyrody i krajobrazu – 58 328,0 tys. zł (145,8% planowanych wypłat w 2022 r.), przekroczenie planu wynikało z wypłaty transzy zaliczki (35 000,0 tys. zł) na realizację zadania „Pomagamy i chronimy – Policja i Państwowa Straż Pożarna na straży bioróżnorodności”, wypłat dokonywano w ramach 1 programu priorytetowego;
- górnictwo – 16 671,0 tys. zł (26,8% planowanych) w formie dotacji i 3000,0 tys. zł (48,4% planowanych) pożyczek, niepełna realizacja planu była spowodowana problemami z wyłonieniem wykonawców dla przedsięwzięć realizowanych przez Kopalnię Soli „Wieliczka” i Spółkę Restrukturyzacji Kopalń; wypłat dokonywano w ramach 1 programu priorytetowego;
- geologia – 108 044,0 tys. zł w formie dotacji (45,0% planowanych), wypłat dokonywano w ramach 2 programów priorytetowych;
- monitoring środowiska – 90 359,0 tys. zł w formie dotacji (94,8% planowanych), wypłat dokonywano w ramach 1 programu priorytetowego;
- adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska – 299 712,0 tys. zł, z tego 150 646,0 tys. zł pożyczek (77,3% planowanych) oraz 149 066,0 tys. zł dotacji (107,9% planowanych), wypłat dokonywano w ramach 2 programów priorytetowych;
- edukacja ekologiczna – 39 575,0 tys. zł w formie dotacji (79,2% planowanych), wypłat dokonywano w ramach 2 programów priorytetowych.

Środki europejskie

Według sprawozdania z działalności, wypłaty środków europejskich dla beneficjentów planowano w wysokości 2 948 000,0 tys. zł, wykonano 2 819 716,0 tys. zł (95,6% planowanych), w porównaniu do wykonania z 2021 r. wypłaty były niższe o 332 141,0 tys. zł (o 10,5%).

W ramach POIiŚ 2014–2020 planowano wypłaty w wysokości 2 760 600,0 tys. zł, wykonano 2 737 430,0 tys. zł (99,1% planowanych), w porównaniu do wykonania z 2021 r. były one niższe o 406 180,0 tys. zł (o 12,9%). Z tego w poszczególnych osiach i działaniach:

- Oś priorytetowa I (zmniejszenie emisyjności gospodarki) – planowano 554 600,0 tys. zł, wykonano 629 152,0 tys. zł (113,4% planowanych) w porównaniu do wykonania z 2021 r. wypłaty były wyższe o 49 619,0 tys. zł (o 8,6%) z tego w ramach poszczególnych działań i poddziałań:
  - 1.1.1 wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucji/przesyłowej: planowano 60 000,0 tys. zł, wykonano 126 134,0 tys. zł (210,2% planowanych), w porównaniu do wykonania z 2021 r. wypłaty były wyższe o 86 447,0 tys. zł (o 217,8%); przekroczenie planu wynikało ze zwiększenia budżetu naboru, co umożliwiło dofinansowanie projektów z listy rezerwowej,
  - 1.2 promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach: planowano 30 000,0 tys. zł, wykonano 23 403,0 tys. zł (78,0% planowanych), w porównaniu do wykonania z 2021 r. wypłaty były niższe o 10 947,0 tys. zł (o 31,9%); niewykonanie planu było spowodowane zmianami w harmonogramie wdrażania projektu JSW KOKS S.A. oraz przedłużenia rozliczenia wniosków końcowych w projektach, wynikającego z opóźnień w ich realizacji spowodowanych pandemią COVID-19,
  - 1.3.1 wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej: planowano 117 000,0 tys. zł, wykonano 103 322,0 tys. zł (88,3% planowanych), w porównaniu do wykonania z 2021 r. wypłaty były niższe o 17 062,0 tys. zł (o 14,2%); niższe wykonanie było wynikiem opóźnienia realizacji projektów spowodowanym m.in. pandemią COVID-19 oraz przedłużeniem rozliczenia wniosków końcowych w projektach,
  - 1.3.2 wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym: planowano 7600,0 tys. zł, wykonano 13 857,0 tys. zł (182,3% planowanych), w porównaniu do wykonania z 2021 r. wypłaty były niższe o 13 400,0 tys. zł (o 49,2%); wyższe wykonanie w 2022 r. wynikało z realizacji płatności pierwotnie planowanych na 2023 r.,
  - 1.5 efektywna dystrybucja ciepła i chłodu: planowano 120 000,0 tys. zł wykonano 118 809,0 tys. zł (99,0% planowanych), w porównaniu do wykonania z 2021 r. wypłaty były niższe o 22 626,0 tys. zł (o 16,0%),
  - 1.6 promowanie wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe: planowano 220 000,0 tys. zł, wykonano

243 627,0 tys. zł (111,0% planowanych), w porównaniu do wykonania z 2021 r. wypłaty były wyższe o 27 206,0 tys. zł (o 12,6%);

- Oś priorytetowa II (ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu) – planowano 2 207 000,0 tys. zł, wykonano 2 108 278,0 tys. zł (95,5% planowanych), z tego w ramach poszczególnych działań:
  - 2.1 adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne i monitoring środowiska – planowano 520 000 tys. zł, wykonano 325 433,0 tys. zł (62,6% planowanych), niższe wykonanie wynikało ze zmian w harmonogramach realizacji projektów i mniejszego zapotrzebowania na środki przez beneficjentów; w porównaniu do wykonania z 2021 r. wypłaty były niższe o 276 547,0 tys. zł (o 45,9%),
  - 2.2 gospodarka odpadami komunalnymi – planowano 458 000,0 tys. zł, wykonano 387 679,0 tys. zł (84,6% planowanych), niższe wykonanie wynikało ze zmian w harmonogramach realizacji projektów i mniejszego zapotrzebowania na środki przez beneficjentów, w porównaniu do wykonania z 2021 r. wypłaty były wyższe o 121 004,0 tys. zł (o 45,4%),
  - 2.3 gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach – planowano 1 000 000,0 tys. zł, wykonano 1 214 314,0 tys. zł (121,4% planowanych) wyższe wykonanie wynikało z przyspieszenia w związku ze zbliżającym się zakończeniem perspektywy i wyższego zapotrzebowania na środki w formie zaliczek w celu zapewnienia płynności finansowej,
  - 2.4 ochrona przyrody i edukacja ekologiczna – planowano 43 000,0 tys. zł, wykonano – 33 881,0 tys. zł (78,8% planowanych), niższe wykonanie wynikało z mniejszego zapotrzebowania na środki przez beneficjentów i zmian w harmonogramach realizacji projektów; w porównaniu do wykonania z 2021 r. wypłaty były niższe o 3591,0 tys. zł (8,6%),
  - 2.5 poprawa jakości środowiska miejskiego – planowano 186 000,0 tys. zł, wykonano 146 971,0 tys. zł (79,0% planowanych), niższe wykonanie wynikało z mniejszego zapotrzebowania na środki przez beneficjentów i zmian w harmonogramach realizacji projektów; w porównaniu do wykonania z 2021 r. wypłaty były niższe o 31 540,0 tys. zł (o 17,7%).

W ramach MF EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014–2021 – planowano 186 400,0 tys. zł, wykonano 62 324,0 tys. zł (33,4% planowanych), w tym w obszarach:

- Energia odnawialna, efektywność energetyczna, bezpieczeństwo energetyczne – planowano 98 000,0 tys. zł, wykonano 31 798,0 tys. zł (32,4% planowanych);
- Środowisko naturalne i ekosystemy – planowano 23 100,0 tys. zł, wykonano 9149,0 tys. zł (39,6% planowanych);
- Łagodzenie zmian klimatu i ograniczenie narażenia na tego typu zmiany – planowano 65 000,0 tys. zł, wykonano 21 377,0 tys. zł (32,9% planowanych);
- Fundusz Współpracy Dwustronnej – planowano 300,0 tys. zł, w 2022 r. nie wypłacono środków.

Niższe od planowanego wykonanie we wszystkich obszarach spowodowane było przekazywaniem przez beneficjentów wniosków o płatność zawierających błędy, przekazywaniem poprawek i uzupełnień z opóźnieniem. Wstrzymanie wypłat spowodowane było również niedostarczeniem przez beneficjentów umów partnerstwa niezbędnych do wypłaty środków.

Program na rzecz ochrony środowiska i klimatu LIFE

W 2022 r. wypłacono środki z umów podpisanych w ramach programu priorytetowego „Współfinansowanie Programu LIFE” w łącznej wysokości 14 771,0 tys. zł, w tym 1800,0 tys. zł pożyczek (51,4% planowanych) oraz 12 971,0 tys. zł dotacji (60,6% planowanych). Niepełne wykonanie planu wypłat dotacji spowodowane było opóźnieniem realizacji projektów w związku z wprowadzonymi ograniczeniami związanymi ze zwalczaniem epidemii oraz wojną na Ukrainie. Niższe wykonanie pożyczek było wynikiem braku zainteresowania tą formą finansowania.

Udzielanie zamówień publicznych

W 2022 r. w NFOŚiGW prowadzono 44 postępowania o udzielenie zamówienia publicznego³³ według zasad określonych w przepisach ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych³⁴. W wyniku tych postępowań zawarto 30 umów o łącznej wartości 45 497,2 tys. zł brutto.

³³ W tym 9 postępowań zostało wszczętych w 2021 r.

³⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm. – dalej: „ustawa Pzp”.

Wartość szacunkowa zamówień o wartości od 2 do 130 tys. zł wyniosła 4712,0 tys. zł netto, zaś kwota umów – 5158,6 tys. zł brutto.

W NFOŚiGW w 2022 r. sporządzono i opublikowano plan postępowań o udzielenie zamówień na stronie internetowej zamawiającego, a także w Biuletynie Zamówień Publicznych. Plan był zmieniany siedmiokrotnie i aktualizowany na bieżąco. Tym samym zrealizowano wniosek sformułowany w wystąpieniu pokontrolnym do Prezesa Zarządu po kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r.

Szczegółową analizą objęto 5 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, zakończonych zawarciem 4 umów o łącznej wartości 1672,7 tys. zł brutto, z tego:

- Dwa postępowania w trybie przetargu nieograniczonego na zakup 6 samochodów osobowych z możliwością składania ofert częściowych, tj. I część – na 2 samochody osobowe o napędzie elektrycznym i II część – na 4 samochody osobowe spalinowe. Pierwsze postępowanie zostało unieważnione, gdyż nie wpłynęła żadna oferta. Drugie postępowanie, w którym wpłynęła jedna oferta na 2 samochody o napędzie elektrycznym, zakończono zawarciem umowy z 15 grudnia 2022 r. o wartości 516,8 tys. zł brutto. Umowa została zrealizowana w całości w 2022 r.
- Postępowanie w trybie z wolnej ręki, przeprowadzone na podstawie art. 214 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp na zakup 4 samochodów osobowych o napędzie spalinowym, zakończone zawarciem umowy z 28 grudnia 2022 r. o wartości 952,6 tys. zł brutto z terminem realizacji do 31 sierpnia 2023 r. W 2022 r. dostarczono 3 samochody i dokonano zapłaty 714,5 tys. zł.
- Dwa postępowania przeprowadzone w oparciu o „Regulamin udzielania zamówień publicznych przez NFOŚiGW”³⁵ na organizację i obsługę stacji rowerów miejskich z oznakowaniem promocyjnym NFOŚiGW w sezonie rowerowym 2022 r. (zrealizowane zgodnie z umową z 15 lutego 2022 r. na 75,7 tys. zł brutto) oraz na zakup samochodu osobowo-dostawczego dla Biura i Administracji NFOŚiGW, za który – zgodnie z umową z 19 grudnia 2022 r. – zapłacono 127,6 tys. zł brutto.

Postępowania o udzielenie zamówień publicznych przeprowadzono zgodnie z przepisami ustawy Pzp oraz obowiązującym „Regulaminem udzielania zamówień przez NFOŚiGW”.

Wydatki majątkowe Narodowego Funduszu

W ustawie budżetowej oraz w „Planie działalności NFOŚiGW na 2022 r.”³⁶ wydatki majątkowe zostały ustalone w wysokości 172 200,0 tys. zł. Wysokość planowanych wydatków nie była zmieniana.

Plan inwestycyjny Biura NFOŚiGW na rok 2022 uchwalony przez Zarząd 21 marca 2022 r.³⁷ obejmował wydatki majątkowe na zakup środków trwałych w wysokości 154 000,0 tys. zł, w tym 148 599,0 tys. zł ujęto w rezerwie na zakup środków trwałych, oraz na zakup wartości niematerialnych i prawnych w wysokości 18 200,0 tys. zł, w tym 3000,0 tys. zł stanowiło rezerwę na zakup wartości niematerialnych i prawnych. Uchwałą Zarządu z 20 grudnia 2022 r.³⁸ dokonano zmiany „Planu inwestycyjnego Biura NFOŚiGW na rok 2022”, która polegała na likwidacji rezerwy na zakup środków trwałych (148 599,0 tys. zł) i zmniejszeniu środków na inne cele, łącznie o 9110,0 tys. zł, oraz na wyodrębnieniu w planie nowej pozycji „Zakup nieruchomości” (157 459,0 tys. zł) i zwiększeniu środków na wydatki na sprzęt komputerowy o 250,0 tys. zł.

Przyczyną zmiany planu inwestycyjnego, zawartą we wniosku z 15 grudnia 2022 r., był zamiar nabycia wybranej nieruchomości na potrzeby Biura NFOŚiGW. Zmiana planu była poprzedzona decyzją Zarządu z czerwca 2022 r. w sprawie realizacji działań, ukierunkowanych na pozyskanie siedziby z portfela nieruchomości zrealizowanych, znajdujących się w trakcie budowy, lub pozyskanie gruntu w celu samodzielnej realizacji budynku biurowego, oraz uchwałą Zarządu nr B/37/52/2022 z 20 września 2022 r. dotyczącą wyrażenia zgody na przyjęcie rekomendacji komisji negocjacyjnej w sprawie zakupu nieruchomości z rynku wtórnego i przygotowanie procesu zakupu rekomendowanej nieruchomości, w tym na zlecenie jej wyceny i przeprowadzenie szczegółowych analiz technicznych i prawnych.

W 2022 r. wydatki majątkowe NFOŚiGW wyniosły 10 279,0 tys. zł, tj. 6,0% planu po zmianie i 115,7% wydatków zrealizowanych w 2021 r., i były poniesione na zakup:

³⁵ Załącznik do uchwały Zarządu nr A/3/1/2022 z dnia 17 stycznia 2022 r.

³⁶ Uchwała nr 23/22 Rady Nadzorczej z 28 stycznia 2022 r. w sprawie uchwalenia Planu działalności NFOŚiGW na 2022 rok.

³⁷ Uchwała Zarządu nr A/20/1/2022 z 21 marca 2022 r. w sprawie uchwalenia Planu kosztów utrzymania organów i Biura NFOŚiGW oraz Planu inwestycyjnego Biura NFOŚiGW na rok 2022.

³⁸ Uchwała Zarządu nr B/50/8/2022 z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia zmiany Planu kosztów utrzymania organów i Biura NFOŚiGW oraz zmiany Planu inwestycyjnego Biura NFOŚiGW na rok 2022.

- wartości niematerialnych i prawnych w wysokości 7641,0 tys. zł, z tego na zakup i aktualizację oprogramowania (6211,8 tys. zł) oraz wdrożenie nowych i rozbudowę istniejących systemów informatycznych (1429,2 tys. zł);
- środków trwałych w wysokości 2638,0 tys. zł, z tego 6 samochodów osobowych (1358,9 tys. zł), sprzęt komputerowy (1121,2 tys. zł), urządzenia kopiujące i drukujące (70,1 tys. zł), biurowe i techniczne (45,4 tys. zł) oraz teletechniczne (9,2 tys. zł), a także meble biurowe (33,2 tys. zł).

Wykonanie planu inwestycyjnego po zmianach na poziomie 6% było wynikiem zawieszenia przez NFOŚiGW prowadzenia procesu nabycia nieruchomości po otrzymaniu pisma z 20 grudnia 2022 r. od Ministra Klimatu i Środowiska. W styczniu 2023 r. podjęto ostateczną decyzję o odstąpieniu od zakupu wybranej nieruchomości.

Spośród 50 wydatków majątkowych szczegółowym badaniem objęto wydatki o wartości przekraczającej 100,0 tys. zł, tj. 11 – łącznie na 9474,9 tys. zł, które stanowiły 87,4% wydatków majątkowych (przed korektą). W wyniku badania ustalono, że wszystkie zakupy zrealizowane były na potrzeby NFOŚiGW, zgodnie z umową, i wprowadzone do ewidencji aktywów trwałych. Wystawiona przez wykonawcę faktura VAT na 6 728,4 tys. zł obejmowała zapłatę za dostarczone 8 rodzajów licencji oraz usługę wsparcia technicznego na 564,6 tys. zł.

Nieprawidłowo do wydatków majątkowych zakwalifikowano wydatek na usługę wsparcia technicznego na 564,6 tys. zł, gdyż nie stanowił on aktywów trwałych – wartości niematerialnych i prawnych, a był związany z bieżącym funkcjonowaniem NFOŚiGW. Było to również niezgodne z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³⁹, który stanowi, że koszty dotyczące przyszłych okresów sprawozdawczych rozlicza się w księgach rachunkowych jako czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów. Do dnia przekazania licencji do użytkowania, a nawet do 31 grudnia 2022 r., w NFOŚiGW nie korzystano z usług wsparcia producenta. Dokonano zapłaty z góry za usługi wsparcia producenta. Według § 3 pkt 2.9 umowy pakiet wsparcia producenta oprogramowania obejmuje do 330 godzin (minimum 110 godzin rocznie) do wykorzystania do 28 lutego 2025 r. Wydatek w wysokości 564,6 tys. zł, poniesiony w 2022 r., został zaliczony do wartości początkowej w sumie 8 licencji, choć nie stanowił aktywów trwałych – wartości niematerialnych i prawnych. W NFOŚiGW wyjaśniono, że zdarzenie gospodarcze ujęte w fakturze VAT na 6728,4 tys. zł zadekretowano w całości jako zakup wartości niematerialnych i prawnych z uwagi na niewystarczający do prawidłowego zadekretowania opis merytoryczny. Po ponownej analizie dokumentów i wyjaśnień komórki merytorycznej, odpowiedzialnej za zakup, dokonano korekty zapisów księgowych, tj.: zmniejszono wartość początkową poszczególnych licencji, łącznie o 564,6 tys. zł oraz ujęto wartość pakietu wsparcia w kosztach usług dotyczących 2022 r. (w wysokości 75,3 tys. zł), w czynnych rozliczeniach międzyokresowych kosztów krótkoterminowych (w wysokości 225,8 tys. zł) i w czynnych rozliczeniach międzyokresowych kosztów długoterminowych (w wysokości 263,5 tys. zł). Powyższe księgowania zostały dokonane przed zatwierdzeniem sprawozdania finansowego za 2022 r.”.

Zmiana zapisów księgowych wydatku w wysokości 564,6 tys. zł, pierwotnie zaewidencjonowanego jako wartości niematerialne i prawne, spowodowała zmniejszenie kwoty wydatków majątkowych o 564,6 tys. zł z 10 843,6 tys. zł na 10 279,0 tys. zł, wzrost kosztów usług obcych o 75,3 tys. zł, zmniejszenie kosztów amortyzacji o 94,1 tys. zł, zmniejszenie kosztów funkcjonowania organów i biura o 18,8 tys. zł, zmniejszenie kosztów działalności operacyjnej o 18,8 tys. zł, zwiększenie wyniku finansowego o 18,8 tys. zł, zmniejszenie wartości początkowych wartości niematerialnych i prawnych o 564,6 tys. zł, zmniejszenie umorzenia wartości niematerialnych i prawnych o 94,1 tys. zł, zwiększenie długoterminowych rozliczeń międzyokresowych kosztów o 263,5 tys. zł, zwiększenie krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych kosztów o 225,8 tys. zł, zwiększenie stanu aktywów i pasywów o 18,8 tys. zł, zwiększenie kapitału (funduszu) własnego o 18,8 tys. zł oraz zmniejszenie zmiany stanu rozliczeń międzyokresowych o 489,3 tys. zł.

W trakcie kontroli 50 zapisów księgowych dotyczących wydatków majątkowych stwierdzono, że w przypadku 5 zapisów nie zawarto prawidłowego opisu operacji gospodarczej. Zamiast opisu operacji wpisano numer dowodu księgowego, tj. faktury VAT, co było to niezgodne z art. 23 ust. 2 pkt 3 ustawy o rachunkowości. W NFOŚiGW wyjaśniono, że było to wynikiem nieistotnych omyłek pracowników.

Żaden z 147 dokumentów OT (przyjęcie środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej) dotyczących 11 wydatków majątkowych, objętych szczegółowym badaniem, nie zawierał: 1) podpisu wystawcy dowodu oraz osoby, której wydano lub od której przyjęto składniki aktywów; 2) stwierdzenia sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca

³⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm., dalej: „ustawa o rachunkowości”.

oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpisu osoby odpowiedzialnej za te wskazania, a także nazwy środka trwałego, wynikającej z przepisów w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych i metody amortyzacji. Było to niezgodne z art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Ponadto dokumenty te nie zostały podpisane przez kierownika jednostki, jako osobę odpowiedzialną za całość gospodarki finansowej (stosownie do art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴⁰). W NFOŚiGW wyjaśniono, że w 2022 r. wskutek rozpoczętego procesu optymalizacji procesów, instrukcji i procedur dokonano przeglądu poszczególnych obszarów działalności i procedura dotycząca gospodarowania majątkiem jest w trakcie zmian. Dokumenty OT będą sporządzane zgodnie obowiązującymi przepisami. W ocenie NIK postępowanie to było niezgodne z prawem i nierzetelne.

W procedurze 6.2 „Gospodarowanie majątkiem”, obowiązującej w NFOŚiGW, nie opisano zakresu obowiązków i odpowiedzialności pracowników komórek organizacyjnych NFOŚiGW przy sporządzaniu dokumentu OT. W NFOŚiGW wyjaśniono, że procedura ta jest przedmiotem zmian. Najwyższa Izba Kontroli oceniła to postępowanie jako nierzetelne.

Na koniec 2022 r. zobowiązania i rezerwy na zobowiązania wyniosły 83 013,8 tys. zł. Stanowiły 178,7% planu, a w porównaniu ze stanem na koniec 2021 r. (54 360,5 tys. zł) były wyższe o 28 653,3 tys. zł, tj. o 52,7%. Składały się na nie zobowiązania krótkoterminowe w wysokości 49 700,9 tys. zł (wyższe niż w 2021 r. o 24 724,1 tys. zł, tj. o 99,0%), rezerwy na zobowiązania w wysokości 22 054,6 tys. zł (wyższe niż w 2021 r. o 3 180,9 tys. zł, tj. o 16,9%) oraz rozliczenia międzyokresowe krótkoterminowe w wysokości 11 258,3 tys. zł (wyższe niż w 2021 r. o 748,3 tys. zł, tj. o 7,1%). Wzrost zobowiązań krótkoterminowych wynikał głównie ze wzrostu środków pochodzących ze spłat pomocy zwrotnej POIiŚ (o 205,5%), a także odsetek POIiŚ (o 100,7%), środki te pochodziły z realizowanej umowy⁴¹. Rezerwy na zobowiązania wzrosły głównie na skutek wzrostu rezerw na świadczenia emerytalne i podobne, a w przypadku wzrostu rozliczeń międzyokresowych najistotniejsza zmiana dotyczyła wzrostu należności sądowych o 82,9% w porównaniu do należności z 2021 r. Zarówno na koniec 2021 r. jak i 2022 r. zobowiązania wymagalne nie wystąpiły. Przekroczenie wielkości zaplanowanej na 2022 r. o 78,7% dotyczyło pomocy zwrotnej POIiŚ. Na etapie tworzenia planu finansowego zakładano, że w 2022 r. zostanie uzgodniona procedura przekazania tych środków do Ministerstwa Klimatu i Środowiska, co nie nastąpiło.

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. NFOŚiGW nie zaciągał kredytów bankowych i pożyczek.

Wydatkowanie w 2022 r. środków zobowiązań wieloletnich

Stan środków zobowiązań wieloletnich na 31 grudnia 2022 r. wyniósł 3 750 582,3 tys. zł i w porównaniu do stanu środków na 1 stycznia 2022 r. był niższy o 2 025 378,8 tys. zł, tj. o 35,1%. Wpływy środków zobowiązań wieloletnich w 2022 r. wyniosły 4 759 515,4 tys. zł. Ze środków zgromadzonych na rachunkach zobowiązań wieloletnich wypłacono 6 784 894,2 tys. zł, z tego na:

- Dotacje – 3 577 368,6 tys. zł, z których 98,8% wypłacono z 5 tytułów zobowiązań wieloletnich „Przeciwdziałanie emisjom” (1 801 771,1 tys. zł), „OZE i efektywność energetyczna” (1 336 776,6 tys. zł), „Fundusz niskoemisyjnego transportu” (149 915,5 tys. zł), „Gospodarowanie odpadami” (136 313,9 tys. zł) oraz „Geologia” (108 044,2 tys. zł).
- Pożyczki – 1 487 737,9 tys. zł, które były finansowane z 3 zobowiązań wieloletnich „OZE i efektywność energetyczna” (1 336 095,8 tys. zł), „Gospodarowanie odpadami” (148 774,0 tys. zł) oraz „Fundusz niskoemisyjnego transportu” (2 868,1 tys. zł).
- Zmniejszenie o 1 400 000,0 tys. zł 2 tytułów zobowiązań wieloletnich, tj. „Przeciwdziałanie emisjom” i „Fundusz niskoemisyjnego transportu”, (po 700 000,0 tys. zł) z przeznaczeniem na wpłaty na rzecz RFRD, dokonywane z funduszu podstawowego. Zmniejszenia środków z zobowiązań wieloletnich na fundusz podstawowy dokonano po uzyskaniu zgody Ministra Klimatu i Środowiska z 25 kwietnia i 8 listopada 2022 r., w związku z wnioskiem p.o. Prezesa Zarządu, tj. zgodnie z art. 401c ust. 11 ustawy Poś. Na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg⁴² na Narodowym Funduszu ciąży obowiązek przekazywania z funduszu podstawowego na rzecz RFRD – corocznie w formie równych rat kwartalnych – środków w wysokości nie mniejszej niż 1,4 mld rocznie.
- Zmniejszenie zobowiązania wieloletniego „Górnictwo” o 250 000,0 tys. zł z przeznaczeniem środków – w wysokości dokonanej zmniejszenia – na zobowiązanie wieloletnie „Geologia”, na realizację

⁴⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm. – dalej: „ustawa o finansach publicznych”.

⁴¹ Nr 1/MG-NFOŚiGW/2014 w sprawie systemu realizacji POIiŚ na lata 2014–2020.

⁴² Dz. U. z 2023 r. poz. 747, ze zm.

programu priorytetowego „Udostępnienie wód termalnych w Polsce”, za zgodą Ministra Klimatu i Środowiska z 25 kwietnia 2022 r., w związku z wnioskiem p.o. Prezesa Zarządu.

- Koszty obsługi – 64 567,0 tys. zł.
- Odsetki bankowe, które wpłynęły w 2021 r. i zostały przekazane na fundusz podstawowy w 2022 r. – 5220,7 tys. zł.

Ze środków zobowiązania wieloletniego „Handel uprawnieniami do emisji” finansowane były zadania Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami. W celu finansowania tych zadań w latach 2018–2022 Minister Środowiska zawarł 29 grudnia 2017 r. porozumienie z NFOŚiGW (finansującym) oraz z Instytutem Ochrony Środowiska – Państwowym Instytutem Badawczym (IOŚ-PIB). W 2022 r. wypłacono 28 811,9 tys. zł, co stanowiło 97,8% kwoty ujętej w zmienionym harmonogramie rzeczowo-finansowym na 2022 r. Na kwotę tę składały się zaliczki na wydatki inwestycyjne w wysokości 6 037,7 tys. zł oraz zaliczki na wydatki bieżące w wysokości 22 774,2 tys. zł. Sprawozdanie z realizacji zadań za rok 2022 zostało przekazane do NFOŚiGW w terminie wynikającym z porozumienia, tj. 30 stycznia 2023 r., a NFOŚiGW nie zgłosił uwag do sprawozdania.

Również w ramach zobowiązania wieloletniego „Handel uprawnieniami do emisji” realizowana była umowa nr 165/2021/Wn50/EE-po/If/D z 4 marca 2021 r. o dofinansowanie w formie dotacji przedsięwzięcia pn. LIFE VIIIEW 2050 – „Ocena długoterminowego wpływu europejskiego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS) na zeroemisyjną gospodarkę do 2050 r.”, realizowanego w ramach programu priorytetowego „Współfinansowanie Programu LIFE” z terminem zakończenia realizacji przedsięwzięcia do 31 grudnia 2023 r. Stronami umowy jest NFOŚiGW (dotujący) oraz IOŚ-PIB (beneficjent). Kwota dotacji wynikająca z umowy wynosi 2460,4 tys. zł, a wypłacona kwota w 2022 r. – 140,4 tys. zł.

Wydatkowanie w 2022 r. środków z „Rachunku klimatycznego”

Na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw⁴³ oraz ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. zmieniającej ustawę o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw, ustawę – Prawo ochrony środowiska, ustawę o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji, ustawę o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw oraz ustawę o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji⁴⁴, w NFOŚiGW utworzono subkonto „Rachunku klimatycznego”. Stan środków na subkoncie na 1 stycznia 2021 r. wynosił 576,4 tys. zł, a na 31 grudnia 2022 r. – 480,2 tys. zł. W 2022 r. wpływy na rachunek wyniosły 23,8 tys. zł i dotyczyły wyłącznie odsetek bankowych z tytułu oprocentowania lokat. Wydatki w wysokości 120,0 tys. zł dotyczyły wypłat 30 dotacji (z uwzględnieniem zwrotów) w ramach programu priorytetowego „Mój Prąd”. Każda wypłata i zwrot w 2022 r. dotyczyły dotacji w wysokości 5,0 tys. zł dla pojedynczej instalacji. Nie finansowano kosztów obsługi.

Wydatkowanie w 2022 r. środków z Funduszu Modernizacyjnego

Stan środków funduszu modernizacyjnego na 31 grudnia 2021 r. wynosił 1 580 797,5 tys. zł, a na 31 grudnia 2022 r. – 4 591 852,9 tys. zł. W 2022 r. otrzymane przychody w ramach subkonta Krajowego Operatora Funduszu Modernizacyjnego wyniosły 3 060 759,0 tys. zł i obejmowały środki uzyskane z Funduszu Modernizacyjnego (2 937 207,7 tys. zł), ze sprzedaży przez Polskę uprawnień do emisji gazów cieplarnianych (6000,0 tys. zł) oraz z tytułu oprocentowania lokat (117 551,3 tys. zł).

Wypłaty z funduszu wyniosły 49 703,6 tys. zł, z tego: na dotacje – 46 602,4 tys. zł oraz na koszty obsługi i koszty bankowe – 3101,2 tys. zł. W 2022 r. NFOŚiGW dokonał wypłat 5747 dotacji w ramach 41 list rankingowych, które dotyczyły inwestycji (instalacji pomp ciepła) dla nowych budynków jednorodzinnych. Dotacje były wypłacane na podstawie uchwał Zarządu w przedmiocie udzielenia dofinansowania osobom fizycznym w formie dotacji na realizację inwestycji w ramach programu priorytetowego „Moje ciepło”. Szczegółowe warunki dofinansowania określone były w listach, stanowiących załączniki do uchwał Zarządu. Najwyższa kwota dotacji wyniosła 21,0 tys. zł.

Zaangażowanie kapitałowe

Na 31 grudnia 2022 r. zaangażowanie kapitałowe NFOŚiGW wyniosło 60 187,0 tys. zł i było wyższe od stanu zaangażowania na koniec 2021 r. o 18 000,0 tys. zł. W listopadzie 2022 r. NFOŚiGW przystąpił do spółki Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Nowy Targ sp. z o.o. (MPEC Nowy Targ sp. z o.o.) poprzez objęcie 36 000 nowo utworzonych udziałów o wartości nominalnej 500 zł każdy o łącznej wartości nominalnej 18 000,0 tys. zł. Wniosek Zarządu został zatwierdzony przez Radę Nadzorczą

⁴³ Dz. U. poz. 2538, ze zm.

⁴⁴ Dz. U. poz. 412.

uchwałą z 31 maja 2022 r. Na objęcie przez NFOŚiGW udziałów za 18 000,0 tys. zł zgodę wyrazili Minister Klimatu i Środowiska (w piśmie z 9 września 2022 r.) oraz Minister Finansów (w piśmie z 15 września 2022 r.).

Decyzja odnośnie do finansowania kapitałowego MPEC Nowy Targ sp. z o.o. została podjęta po przeprowadzeniu analiz spółki oraz negocjacji odbytych zarówno z zarządem spółki, jak również z jej właścicielem, tj. Gminą Miastem Nowy Targ. Do podjęcia pozytywnej decyzji przyczyniły się między innymi następujące informacje:

- spółka jest własnością Gminy Miasta Nowy Targ;
- spółka planuje przeprowadzić inwestycje proekologiczne w obszarze ciepłownictwa, co przyczyni się znacząco do zmniejszenia emisji w Nowym Targu – mieście znajdującym się w czołówce najbardziej zanieczyszczonych miast Polski;
- sytuacja finansowa spółki umożliwi odzyskanie zainwestowanego przez NFOŚiGW kapitału.

Głównymi powodami podjęcia przedmiotowej decyzji było sfinansowanie inwestycji umożliwiającej osiągnięcie przez MPEC Nowy Targ Sp. z o.o. systemu efektywnego energetycznie, co znacząco wpłynie na poprawę stanu powietrza w Nowym Targu, a co za tym idzie zwiększenie komfortu życia mieszkańców miasta; a także – z uwagi na dobrą kondycję finansową spółki – uzyskanie przez NFOŚiGW znacznie wyższego zwrotu z kapitału, niż w przypadku tradycyjnej pożyczki. NFOŚiGW przysługuje wynagrodzenie z tytułu umarżanych udziałów, którego sposób wyliczenia określa § 7.1.2) umowy inwestycyjnej z 24 października 2022 r. Zgodnie z zawartym w § 7.3.1) tej umowy harmonogramem wycofywania zaangażowania kapitałowego udziały NFOŚiGW będą umarżane w latach 2026-2039. Poza wskazanym wynagrodzeniem NFOŚiGW uzyskał korzyść w postaci objęcia 36 000 udziałów MPEC Nowy Targ sp. z o.o. po cenie 1 udziału wynoszącej 500 zł, niższej niż wynikająca z wyceny spółki, którą oszacowano na 852,12 zł za 1 udział.

3.1.3. STAN FUNDUSZU I GOSPODAROWANIE WOLNYMI ŚRODKAMI ORAZ OBLIGACJAMI

Na 31 grudnia 2022 r. zgromadzone środki pieniężne NFOŚiGW wyniosły 9 213 648,9 tys. zł. Były wyższe od stanu środków NFOŚiGW na 31 grudnia 2021 r. o 1 471 738,4 tys. zł, tj. o 19,0%. Na koniec 2022 r. było czynnych 30 lokat o łącznej wartości 9 162 290,7 tys. zł. Średni stan środków pieniężnych z 12 miesięcy w 2022 r. wyniósł 7 916 575,2 tys. zł.

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. NFOŚiGW nie dokonywał wpłat środków pieniężnych do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 i nie otrzymał żadnych poleceń w tym zakresie.

Na podstawie art. 48 ust. 2 ustawy o finansach publicznych oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie⁴⁵ NFOŚiGW dokonywał lokat wolnych środków znajdujących się w jego dyspozycji, które nie były wydatkowane w określonym dniu na wykonywanie zadań oraz na jego funkcjonowanie, w formie depozytu u Ministra Finansów. Lokaty nie obejmowały środków pochodzących z budżetu państwa. Lokowanie środków odbywało się za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK). Depozyty terminowe były zakładane z dwudniowym wyprzedzeniem, a lokaty „overnight” były stałym zleceniem dla BGK do przekazywania wolnych środków pozostałych na rachunkach, które nie zostały przekazane w depozyt terminowy i nie były wydatkowane w danym dniu do godz. 15:00.

Na 1 stycznia 2022 r. w BGK było czynnych 55 lokat utworzonych w 2021 r. o łącznej wartości 7 712 867,1 tys. zł, a w ciągu 2022 r. założono 7449 lokat (w tym „overnight”) o łącznej wartości 1 047 262 798,6 tys. zł. Środki lokowane były na okres od 1 do 95 dni. Średnia wartość lokaty w ciągu 2022 r. wyniosła 140 591,1 tys. zł. Najwięcej utworzono depozytów jednodniowych (5692), ich oprocentowanie wynosiło od 1,25% do 6,25% w stosunku rocznym. Założono 1390 lokat 3-dniowych z oprocentowaniem od 1,75% do 6,25%. W 19 przypadkach skorzystano z lokaty 34-dniowej z oprocentowaniem 3,17% i raz założono lokatę na 95 dni, której oprocentowanie w stosunku rocznym wyniosło 6,13%. Nie wystąpiły przypadki złożenia dyspozycji wcześniejszego zwrotu środków przekazanych w zarządzanie terminowe.

W 2022 r. odsetki z tytułu zagospodarowania wolnych środków wyniosły 378 232,2 tys. zł. Do wpływów NFOŚiGW nie są zaliczane odsetki od środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych oraz odsetki od opłat produktowych za opakowania (od wpłat redystrybuowanych do wfośigw), które wyniosły 78,4 tys. zł.

⁴⁵ Dz. U. poz. 1864.

Na etapie sporządzania planu finansowego określone były przewidywane przychody, koszty, wynik brutto, dochody, wydatki oraz stan środków pieniężnych na koniec roku. Wydział Księgowości i Rozliczeń monitorował stan środków pieniężnych. Wydział Planowania i Sprawozdawczości przekazywał Zarządowi miesięczną informację z wykonania planu finansowego i stanu środków pieniężnych. Sporządzał również analizę długoterminową płynności finansowej podczas sporządzania corocznie planu finansowego – oraz dodatkowo – w zależności od potrzeb. W 2022 r. nie wystąpiły przypadki zapłaty zobowiązań po terminie płatności. Główna księgowa wyjaśniła, że w 2022 r. dokonywanie lokat i przekazywanie w zarządzanie wolnych środków pieniężnych nie stanowiło zagrożenia dla terminowej realizacji zadań wykonywanych przez NFOŚiGW. Gospodarkę wolnymi środkami prowadzono z priorytetem zachowania zdolności NFOŚiGW do wywiązywania się z zobowiązań finansowych.

Na podstawie art. 47 ust. 1 i 2 ustawy o budżecie na rok 2022 p.o. Prezes Zarządu przekazał do Ministra Klimatu i Środowiska wnioski z 10 marca 2022 r. w sprawie wystąpienia do ministra właściwego do spraw budżetu o przekazanie NFOŚiGW skarbowych papierów wartościowych o wartości nominalnej 4 000 000,0 tys. zł z przeznaczeniem na finansowanie lub dofinansowanie działań w zakresie ochrony klimatu oraz wsparcia przemysłu energochłonnego.

Minister Finansów wyemitował 5 listów emisyjnych z 17 października 2022 r. dla 5 rodzajów obligacji przeznaczonych dla NFOŚiGW o łącznej wartości nominalnej 4 000 000,0 tys. zł i o wartości nominalnej 1 obligacji 1000 zł, z tego:

- 1) list emisyjny nr 114/2022 w sprawie emisji obligacji zerokuponowych serii OY0724 o terminie wykupu 25 lipca 2024 r., o wartości nominalnej 400 000,0 tys. zł;
- 2) list emisyjny nr 115/2022 w sprawie emisji obligacji serii OY0527 o oprocentowaniu stałym (3,75% w stosunku rocznym) i terminie wykupu 25 maja 2027 r., o wartości nominalnej 1 200 000,0 tys. zł;
- 3) list emisyjny nr 116/2022 w sprawie emisji obligacji serii OY1127 o oprocentowaniu zmiennym i terminie wykupu 25 listopada 2027 r., o wartości nominalnej 1 200 000,0 tys. zł;
- 4) list emisyjny nr 117/2022 w sprawie emisji obligacji serii OY0432 o oprocentowaniu stałym (1,75% w stosunku rocznym) i terminie wykupu 25 kwietnia 2032 r., o wartości nominalnej 800 000,0 tys. zł;
- 5) list emisyjny nr 118/2022 w sprawie emisji obligacji serii OY0533 o oprocentowaniu zmiennym i terminie wykupu 25 maja 2033 r., o wartości nominalnej 400 000,0 tys. zł.

28 października 2022 r. obligacje zostały przekazane nieodpłatnie do NFOŚiGW. Narodowy Fundusz nie poniósł dodatkowych kosztów z tytułu otrzymania obligacji skarbowych. Otrzymane obligacje zostały 28 października 2022 r. zaewidencjonowane w księgach rachunkowych w łącznej wartości 3 004 000,0 tys. zł, tj. w wysokości o 24,9% niższej od wartości nominalnej, przy czym obligacje zerokuponowe zaewidencjonowano jako aktywa krótkoterminowe, pozostałe 4 zostały ujęte jako aktywa długoterminowe.

Zgodnie z decyzją Zarządu obligacje mają być utrzymywane do daty ich wykupu. Z tego względu 12 stycznia 2023 r. zmieniono kwalifikację papierów wartościowych zerokuponowych i przebiegowano na konto długoterminowych dłużnych papierów wartościowych.

W NFOŚiGW wyjaśniono, że obligacje – z powodu braku ceny ich nabycia – zostały ujęte w ewidencji księgowej w wartości godziwej. Wartość godziwa została wyceniona za pomocą metod estymacji, określających najbardziej prawdopodobną cenę rynkową sprzedaży netto na 28 października 2022 r. dla wolumenu ilościowego. Wycena została przygotowana w oparciu o założenia makroekonomiczne oraz warunki emisji skarbowych papierów wartościowych odrębnie dla każdej serii. Na 31 grudnia 2022 r. wyceniono wartość niezapadłych kuponów łącznie na 48 744,0 tys. zł, co spowodowało wzrost wartości obligacji skarbowych łącznie do 3 052 744,0 tys. zł.

Do 31 grudnia 2022 r. utrzymano 4 mln sztuk obligacji skarbowych. Przychody z tytułu odsetek od obligacji skarbowych na 31 grudnia 2022 r. wyniosły 53 440,0 tys. zł.

W polityce rachunkowości Narodowego Funduszu nie określono metod wyceny obligacji otrzymanych nieodpłatnie na moment przyjęcia, mimo że już od 28 grudnia 2021 r., to jest od daty ogłoszenia ustawy o budżecie na rok 2022, było wiadome, że NFOŚiGW ma możliwość otrzymania nieodpłatnie znacznego pakietu obligacji skarbowych. Nie zaktualizowano również polityki rachunkowości w tym zakresie, w szczególności w okresie między złożeniem wniosku do Ministra Finansów o przekazanie obligacji a dniem ich otrzymania. W NFOŚiGW wyjaśniono, że w obowiązującym dokumencie są zawarte zasady wyceny aktywów, w tym papierów wartościowych stanowiących długoterminowe inwestycje, a także, że obligacje są instrumentami finansowymi i w 2023 r. zapisy te zostaną doprecyzowane w zasadach (polityce) rachunkowości. Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że obligacje są instrumentami finansowymi na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 3 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie

instrumentami finansowymi⁴⁶. W ocenie NIK na skutek braku zasad i parametrów służących do wyceny nieodpłatnie otrzymanych obligacji, NFOŚiGW nie zastosował wskaźników do wyceny obligacji, które umożliwiałyby weryfikację dokonanych wyliczeń.

Do wyceny otrzymanych nieodpłatnie obligacji, w przypadku każdej serii, przyjęto cenę niższą i rentowność wyższą niż wynikająca ze wszystkich źródeł informacji o wartości obligacji wynikającej z transakcji rynkowych. Kalkulacje wartości obligacji na dzień ich nieodpłatnego otrzymania, przedstawione do kontroli, zawierają dla każdej wycenianej obligacji dane o cenie danego papieru wartościowego wynikającej z przetargów organizowanych przez Ministerstwo Finansów, cenie wynikającej z wyceny giełdowej (rynek Catalyst) oraz na rynku międzybankowym (lub „kwotowań BOŚ”). Wyliczono także rentowność obligacji dla wszystkich tych wycen. Wartości obligacji dla poszczególnych serii przyjęte do wyceny na 28 października 2022 r. były od 2,2% do 24,2% niższe od wartości wynikających z rynku międzybankowego, a łączna kwota zaniżenia wyceny wyniosła 288 000,0 tys. zł. Wyjaśniając przyczyny obniżenia wyceny w stosunku do wartości z rynku międzybankowego w Narodowym Funduszu podano, że w odniesieniu do każdej serii opracowany model wyceny zakłada ostrożnościowe podejście przy założeniu sprzedaży bardzo dużej ilości sztuk obligacji oraz terminu do wykupu poszczególnych serii obligacji. Zdaniem NIK w NFOŚiGW, korzystając z danych z rynku, nie wyjaśniono przyczyn przyjęcia takich parametrów, które prowadziły do obniżenia wyceny dla 5 różnych serii obligacji od 2,2% do 24,2%. Poprzez wskazanie „wyceny ostrożnościowej” nie określono jednocześnie, jakie parametry i w jakiej wysokości zastosowano w odniesieniu do każdej z osobna serii obligacji, które różnią się zarówno terminem wykupu, wolumenem ilościowym oraz stopą ich oprocentowania.

Na dzień bilansowy NFOŚiGW nie wycenił obligacji w skorygowanej cenie nabycia za pomocą efektywnej stopy procentowej, tj. w sposób wskazany w art. 28 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości dla inwestycji zaliczonych do aktywów trwałych, dla których określony został termin wymagalności. Obligacje nie zostały również wycenione w żaden inny sposób wskazany w art. 28 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości. Z przedłożonych do kontroli dokumentów wynika, że na dzień bilansowy naliczono odsetki poprzez ujęcie części następnej płatności odsetkowej proporcjonalnie do upływu czasu, na podstawie informacji o płatnościach odsetek umieszczonej na stronie Ministra Finansów. Przychodów z tytułu posiadania obligacji zerokuponowych w ogóle nie naliczono na dzień bilansowy. W trakcie kontroli wyjaśniono, że NFOŚiGW otrzymał nieodpłatnie obligacje dopiero 28 października 2022 r. i na ten dzień zostały ujęte w ewidencji księgowej w wartości godziwej, zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy o rachunkowości. Zgodnie z powyższym oraz małą płynnością rynku obligacji na koniec roku ujęcie to – zgodnie ze skorygowaną ceną nabycia – zostało powiększone o wartość niezapadłych kuponów na 31 grudnia 2022 r. Obligacje zerokuponowe nie posiadają płatności odsetkowych. Najwyższa Izba Kontroli wskazała, że definicję skorygowanej ceny nabycia zawarto w art. 28 ust. 8a ustawy o rachunkowości i przewiduje ona, że wartość początkową instrumentu finansowego, pomniejszoną o spłaty wartości nominalnej, koryguje się o skumulowaną kwotę zdyskontowanej różnicy między wartością początkową składnika i jego wartością w terminie wymagalności, wyliczoną za pomocą efektywnej stopy procentowej. W przedłożonych do kontroli dokumentach nie zawarto wyliczenia efektywnej stopy procentowej ani wyliczenia wartości zdyskontowanej, a przedłożone dokumenty wskazują, że naliczono odsetki proporcjonalnie do upływu czasu. Nie przedłożono też innych dokumentów, które wyjaśniałyby przyjętą metodę wyceny. Ustawa o rachunkowości nie przewiduje wyceny aktywów finansowych na dzień bilansowy w wysokości wartości początkowej powiększonej o część wartości kuponu odsetkowego przypadającego do spłaty w najbliższym czasie.

Ponadto na 31 grudnia 2022 r. NFOŚiGW posiadał 65 786 sztuk obligacji BOŚ PLBOS0000290, objętych 31 października 2017 r., o wartości 67 122 113,66 zł z datą wykupu 31 października 2024 r. Odsetki od tych obligacji wyniosły 5290,5 tys. zł.

3.1.4. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

Plan finansowy NFOŚiGW w układzie zadaniowym w 2022 r. realizowany był w ramach funkcji 12 – „Środowisko”. W planie tym w 2022 r. ujęto koszty realizacji zadań, zgodnie z ustawą budżetową, w wysokości 6 920 600,0 tys. zł. Plan nie był zmieniany. Według danych ujętych w sprawozdaniu Rb-BZZ „Roczne sprawozdanie z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2022 r.” (po korekcie z 17 kwietnia 2023 r.) w NFOŚiGW poniesione koszty

⁴⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 646.

wyniosły 5 970 529,9 tys. zł, tj. 86,3% planu. W porównaniu do kosztów poniesionych w 2021 r. (5 005 262,0 tys. zł) były one wyższe o 965 267,9 tys. zł, tj. o 19,3%.

W skorygowanym sprawozdaniu rocznym RB-BZ2 z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym w 2022 r., w ramach funkcji 12 – „Środowisko” wykazano 5 zadań podzielonych na 13 podzadań i 20 działań, z których 2 podzadania i 8 działań nie było uwzględnionych w planie finansowym NFOŚiGW, w układzie zadaniowym na 2022 r. Największe koszty poniesiono w ramach zadania 12.3.W. „Ochrona powietrza i przeciwdziałania zmianom klimatu”. Stanowiły one 83,1% kosztów ogółem i wyniosły 4 963 140,7 tys. zł.

Na poziomie zadania 12.1.W „System ochrony środowiska i informacji o środowisku” koszty wyniosły 737 693,4 tys. zł (80,4% planu). Celem zadania było „zwiększenie liczby osób objętych działaniami edukacyjnymi w zakresie ochrony środowiska”. Osiągnięta wartość miernika, określonego jako „zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych (mln osób)”, wyniosła 190 mln osób wobec planowanych 117 mln osób (tj. 162,4% planu). Wyższa wartość miernika wynikała ze znaczącego poszerzenia kręgu odbiorców w stosunku do pierwotnie zaplanowanego wskutek wykorzystania reklamy radiowej, telewizyjnej i internetowej. Niższe niż planowano wykonanie kosztów wynikało z niepełnego wykorzystania środków na wszystkie 5 podzadań, w tym. m.in.:

- 12.1.1. „Tworzenie i koordynacja regulacji w zakresie ochrony środowiska oraz informacja o środowisku” – zrealizowano w wysokości 206 009,8 tys. zł, tj. 73,5% planu z powodu finansowania ekspertyz i prac naukowo badawczych, które przez beneficjentów środków mogą zostać wykazane w dowolnej z dziedzin finansowania ochrony środowiska (w innych pozycjach budżetu zadaniowego). Ponadto poniesiono mniejsze niż planowano wydatki na współfinansowanie LIFE, wdrażanie programów „Gekon” i „Sokół”. W 2022 r., w ramach podzadania zrealizowano 2 działania (działanie 12.1.1.1. „Tworzenie i koordynacja regulacji w zakresie ochrony środowiska” w wysokości 7097,2 tys. zł oraz działanie 12.1.1.3. „Udostępnianie informacji o środowisku” w wysokości 267,5 tys. zł), których nie ujęto w planie finansowym NFOŚiGW, w układzie zadaniowym na 2022 r.
- 12.1.2.W „Promocja zachowań proekologicznych i edukacja środowiskowa” – zrealizowany poziom kosztów 53 764,6 tys. zł był niższy od planowanego (76,9%) w zakresie programu „Edukacja ekologiczna” z uwagi na uwarunkowania pandemiczne.
- 12.1.4.W. „Ochrona przed skutkami zagrożeń” – zrealizowano 246 131,1 tys. zł, tj. 77,0% planu z powodu mniejszych wydatków na realizację programów „Moja woda” i „Ogólnopolski System Finansowania Służb Ratowniczych”. Ponadto w 2022 r., z uwagi na przypisanie klasyfikacji zadaniowej zgodnie z oznaczeniem stosowanym przez beneficjenta dofinansowania, w kosztach tej pozycji dodatkowo uwzględniono umowę z Komendą Główną Policji na zadanie „Pomagamy i chronimy – Policja i Państwowa Straż Pożarna na straży bioróżnorodności” na 35 mln zł. W 2022 r., w ramach podzadania zrealizowano 2 działania (działanie 12.1.4.2. „Oceny oddziaływania na środowisko” w wysokości 598,7 tys. zł oraz działanie 12.1.4.3. „Pozwolenia zintegrowane i najlepsze dostępne techniki” w wysokości 216,5 tys. zł), których nie uwzględniono w planie finansowym NFOŚiGW, w układzie zadaniowym na 2022 r.
- 12.1.6.W. „Gospodarka odpadami” – zrealizowany poziom kosztów 140 097,5 tys. zł (tj. 92,3% planu) wynikał m.in. z wyższej niż zakładano realizacji programu „Racjonalna gospodarka odpadami głównie w części 1) Selekttywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów” oraz niższej realizacji programów: „Usuwanie porzuconych odpadów”, „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest” i „Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej”. W 2022 r., w ramach podzadania zrealizowano działanie 12.1.6.1. „System zagospodarowania odpadów” w wysokości 871,4 tys. zł, którego nie uwzględniono w planie finansowym NFOŚiGW, w układzie zadaniowym na 2022 r.

Na realizację zadania 12.2.W „Kształtowanie bioróżnorodności” poniesiono koszty w wysokości 133 645,0 tys. zł (tj. 70,2% planu). Celem zadania było „powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i krajobrazowej, odtworzenie i wzbogacenie zasobów przyrody oraz skuteczne zarządzanie gatunkami i siedliskami”. Wartość miernika określonego jako „powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony” wyniosła 7837 ha, co stanowiło 22,5% planu (34 833 ha). Powodem osiągnięcia mniejszej wartości miernika była opóźniona realizacja umów, a w konsekwencji opóźnione ich rozliczenie oraz zamknięcie rzeczowe i finansowe. Koszty zadania dotyczyły m.in.: ochrony przyrody i krajobrazu – 33 580,7 tys. zł (78,2% planu), ochrony i remediacji powierzchni ziemi – 99 852,0 tys. zł (67,7% planu). Poniesiono również koszty w wysokości 212,3 tys. zł na realizację podzadania 12.2.2.W „Ochrona i zrównoważony rozwój lasów” i działania 12.2.2.2. „Ochrona ekosystemów leśnych i gospodarowanie ich zasobami”, których nie uwzględniono w planie finansowym NFOŚiGW w układzie zadaniowym na 2022 r. Przyczynami niewykonania planowanych kosztów były

opóźnienia w realizacji przedsięwzięć i podpisywanie umów w II połowie roku na realizację programu „Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej”. Poziom kosztów wynika ponadto z niższych wypłat w programie „Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin” (o ponad 60 mln zł od prognozowanych) i wyższego od planowanego wydatkowania środków w programie „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie” (o 14 mln zł).

Zadanie 12.3.W „Ochrona powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu” zrealizowano w wysokości 4 963 140,7 tys. zł, tj. 89,6% planu. Celem zadania było „ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza”. Osiągnięta wartość miernika określonego jako „ilość ograniczonej lub unikniętej emisji dwutlenku węgla (Mg/rok)” wyniosła 1 715 291,0 Mg/rok i stanowiła 119,5% planu. Przekroczenie wartości miernika było wynikiem krótszego niż zakładano czasu realizacji przez beneficjentów przedsięwzięć realizowanych m.in. w ramach programów „Czyste powietrze” i „Mój prąd”. Wartość zakładanego w planie poziomu miernika została odniesiona do planowanych wypłat środków na realizację programu, przy uwzględnieniu terminu 30 miesięcy na realizację przedsięwzięcia od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie.

Koszty zadania dotyczyły systemów ochrony powietrza i przeciwdziałania zmianom klimatu – 4 963 140,7 tys. zł, tj. 89,6%. Zrealizowany poziom kosztów wynikał m.in. z wypłaty środków na Fundusz Dróg Samorządowych – 1400 mln zł i w ramach realizacji programów „Czyste powietrze” – 2033 mln zł, „Mój prąd” – 552 mln zł, oraz „Budownictwo energooszczędne część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” – 228 mln zł. W ramach podzadania zrealizowano działanie 12.3.1.1. „Zarządzanie jakością powietrza i ograniczanie emisji zanieczyszczeń” w wysokości 915 tys. zł, którego nie uwzględniono w planie finansowym NFOŚiGW, w układzie zadaniowym na 2022 r.

Koszty zadania 12.4.W „Gospodarka zasobami i strukturami geologicznymi” wyniosły 106 640,7 tys. zł, tj. 44,0% planu. Celem zadania było „rozpoznawanie budowy geologicznej kraju pod kątem możliwości zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wody podziemne wraz z ich ochroną”. Wartość miernika określonego jako „liczba wykonanych opracowań geologicznych (szt.)” wyniosła 2 317 szt., co stanowiło 61,1% planu. Powodem nieosiągnięcia planowanej wartości miernika było przedłużenie do 2023 r. realizacji umów⁴⁷, w których osiągnięcie efektu miało nastąpić w 2022 r. Ponadto w umowie pn. „Zadania państwa wykonywane przez państwową służbę geologiczną dotyczące działalności informacyjnej, szkoleniowej i współpracy zagranicznej w zakresie geologii realizowane od 2018 roku” wykonywanej przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, oczekiwany efekt został zmniejszony o 864 sztuki opracowań przewidzianych do realizacji.

Koszty realizacji zadania dotyczyły gospodarczego wykorzystania zasobów i struktur geologicznych oraz badań geologicznych i były finansowane z programu „Poznanie budowy geologicznej na rzecz kraju”. Niskie wykonanie kosztów wynikało z niewypłacenia części zaliczek spowodowanego niespełnieniem warunków do ich wypłaty lub opóźnieniem rozpoczęcia realizacji umowy (gmina Szaflary – nie zostało wypłacone 49,7 mln zł). Dokonano także zwrotu do NFOŚiGW środków z pobranych zaliczek w wysokości 20 556 tys. zł.

Na realizację zadania 12.5.W „Ochrona wód i gospodarowanie zasobami wodnymi” wydano 29 410,1 tys. zł, tj. 97,9% planu. Miernik oraz wartość miernika zadania nie były planowane przez NFOŚiGW, ponieważ realizowane zadania związane z gospodarowaniem wodami należą do kompetencji ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej.

Koszty realizacji zadania dotyczyły m.in. ochrony przeciwpowodziowej – 1325 tys. zł, tj. 59,3% planu, oraz wsparcia przedsięwzięć infrastrukturalnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej – 27 097,8 tys. zł,

⁴⁷ Umowy: nr 35/2016/Wn-07/FG-GO-DN/D z 14 marca 2016 r. na realizację przedsięwzięcia pn.: „Prowadzenie działań przez państwową służbę geologiczną w związku z wystąpieniem geologicznych zdarzeń incydentalnych lub katastrof naturalnych (prace interwencyjne)”; nr 296/2017/Wn-07/FG-kg-dn/D z 2 listopada 2017 r. na realizację przedsięwzięcia pn.: „Zadania państwa wykonywane przez państwową służbę geologiczną w zakresie kartografii geologicznej realizowane od 2017 (pgg art.162, ust.1, pkt 7)”; nr 371/2017/Wn-07/FG-go-dn/D z 11 grudnia 2017 r. na realizację przedsięwzięcia pn.: „Zadania państwa wykonywane przez państwową służbę geologiczną w zakresie ochrony georóżnorodności i geologii środowiskowej realizowane od 2017 r. (pgg art.162, ust. 1, pkt 9)”; nr d) 181/2018/Wn-07/FG-sm-dn/D z 10 sierpnia 2018 r. na realizację przedsięwzięcia pn.: „Zadania państwa wykonywane przez państwową służbę geologiczną w zakresie rozpoznania budowy geologicznej kraju dla ustalenia zasobów złóż kopalin i odnowienia bazy surowcowej realizowane od 2017 roku (pgg art. 162, ust. 1, pkt 1)”; nr 307/2018/Wn-07_FG-GO-DN/D z 20 grudnia 2022 r. na realizację przedsięwzięcia: „Zadania państwa wykonywane przez państwową służbę geologiczną w zakresie gromadzenia, udostępniania, przetwarzania i archiwizowania informacji geologicznej realizowane od 2018 roku (pgg art. 162, ust. 1 pkt 2, pkt 3)”.

tj. 97,4% planu. W 2022 r. w ramach zadania zrealizowano podzadanie 12.5.1.W. „Kształtowanie, ochrona i wykorzystanie zasobów wodnych” oraz działanie 12.5.1.1.W. „Planowanie i koordynacja w gospodarowaniu wodami” w wysokości 987,0 tys. zł, których nie uwzględniono w planie finansowym NFOŚiGW, w układzie zadaniowym na 2022 r.

W formularzu opisowym prezentującym wykonanie planu finansowego w układzie zadaniowym za okres od początku roku do 31 grudnia 2022 r. wskazano m.in., że: „[...] w przypadku NFOŚiGW efektywność wydatkowania środków badana jest już na etapie oceny wniosków i jest jednym z głównych kryteriów procedowania decydującym o udzieleniu dofinansowania. W przypadku, gdy na którymkolwiek z etapów poprzedzających zawarcie umowy z beneficjentem, kryterium to nie jest spełnione to nie dochodzi do udzielenia dofinansowania. Wymiar efektywności, zawarty w procedurach i rzeczywistym działaniu NFOŚiGW, to nie tylko ujęcie pieniężne ale również ujęcie zasadności podjęcia realizacji określonych typów przedsięwzięć z uwagi na ich charakter, głównie w oparciu o korzyści jakie zostaną osiągnięte w wymiarze ochrony środowiska. [...] Konkludując, nie sposób ocenić efektywności działania za pomocą mierników budżetu zadaniowego, gdyż ocenia on działanie w perspektywie rocznej, a inwestycje środowiskowe realizowane są często wiele lat (ocena na etapie podpisywania umów nie ma takiego ograniczenia). Nie można więc oceniać kosztu budowy, np. oczyszczalni ścieków, porównując jej parametry z kwotami wydatkowanymi na jej budowę w 1 roku realizacji. Ponadto mierniki budżetu zadaniowego, przedstawiające rzeczywiście osiągnięte efekty działalności, określane są jako potwierdzone uzyskanie efektu w danym okresie sprawozdawczym, finansowane w formie bezzwrotnej jak i zwrotnej. Natomiast koszty realizacji poszczególnych pozycji zawierają koszty udzielonych w danym okresie dotacji, koszty finansowe, pozostałe koszty operacyjne oraz alokowane na pozycje zadaniowe koszty utrzymania organów i biur.”.

Plan finansowy w układzie zadaniowym został sporządzony w układzie 5 zadań, 11 podzadań, 12 działań i 28 mierników realizacji tych zadań, podzadań i działań, i nie był zmieniany w ciągu roku. W konsekwencji według sprawozdania rocznego RB-BZ2 z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym za okres od początku roku do 31 grudnia 2022 r. po korekcie liczba zadań pozostała bez zmian, natomiast liczba podzadań, działań i wartość miernika wyniosła, odpowiednio: 13, 20 i 38. Oznacza to, że w sprawozdaniu wykazano dodatkowo 2 podzadania, 8 działań i 10 mierników, których nie ujęto w planie finansowym NFOŚiGW w układzie zadaniowym w 2022 r. Plan ten nie był zmieniany nawet po uzyskaniu przez NFOŚiGW informacji pochodzącej m.in. z wniosków o uruchomienie środków z rezerwy celowej o realizowanych przez pjb zadaniach poprzez rezerwę celową budżetu państwa, które ujęto w innych niż zaplanowano pozycjach budżetu zadaniowego oraz po dokonanych zmianach w umowach zawartych z beneficjentami środków. W formularzu opisowym prezentującym wykonanie planu finansowego w układzie zadaniowym oraz pisemnych wyjaśnieniach podano, że wykazywanie w sprawozdaniu kosztów w pozycjach, dla których NFOŚiGW nie planował ich ponoszenia, wynika z ustaleń z ministerstwem właściwym ds. środowiska, dotyczących przedstawiania wydatków (przeznaczonych na dofinansowanie zadań realizowanych przez pjb poprzez rezerwę celową budżetu państwa) zgodnie z klasyfikacją, jaką te jednostki stosują. Ponadto w wyjaśnieniach NFOŚiGW wskazano, że koszty i wartości mierników nie stanowią limitu, więc niedokonanie zmian planu nie ogranicza możliwości finansowania i realizacji zadań NFOŚiGW. Cykliczna zmiana planu miałaby więc wyłącznie walor prezencyjny, jednak nakład pracy związany z przeprowadzeniem procedury zmiany planu finansowego w układzie zadaniowym (m.in. konieczność każdorazowego uzyskania decyzji Zarządu i Rady Nadzorczej) byłby niewspółmierny do korzyści, w tym niegospodarny. Zdaniem NIK dokonywanie zmian w planie finansowym w układzie zadaniowym powinno odbywać się cyklicznie według określonych zasad. Zmiany planu powinny być dokonywane m.in. na podstawie informacji o zmianach dokonanych w umowach zawartych z beneficjentami lub – w przypadku informacji o realizowanych zadaniach, pozyskanych od beneficjentów – poprzez rezerwę celową, przy czym ustalenie z pjb jednolitej klasyfikacji zadań dofinansowywanych ze środków NFOŚiGW (poprzez rezerwę celową poz. 59) może być określone już w umowie zawartej z beneficjentem środków. Celem dokonywania tych zmian jest ustalenie rzetelnej wielkości planu po zmianach w układzie zadań, podzadań i działań stosownie do treści § 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁴⁸, w którym ustalono, że dane w sprawozdaniu wykazuje się w zakresie planu po zmianach – w kwotach wydatków/kosztów i wartościach mierników wynikających z układu zadaniowego uwzględniającego zmiany dokonane w trakcie roku budżetowego w planie finansowym jednostki, w trybie określonym w ustawie o finansach publicznych lub w odrębnej ustawie. Zgodnie z art. 32 ustawy o finansach publicznych i § 3 ust. 2 pkt 2 lit. d ww. rozporządzenia NFOŚiGW jest jednostką obowiązującą do sporządzania sprawozdania z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym, a obowiązek ten

⁴⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 1731.

powinien być wykonywany rzetelnie. W ocenie NIK niedokonywanie zmian w planie w celu uwzględnienia w nim sytuacji niemożliwych do przewidzenia na etapie planowania było działaniem nierzetelnym.

W związku z niedokonywaniem zmian w planie finansowym, w układzie zadaniowym, wykazywane w sprawozdaniu rocznym RB-BZ2 z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym w 2022 r. po korekcie wartości niektórych mierników określających stopień realizacji celu wskazywały znaczące odchylenia od wielkości planowanych (wykonanie stanowiło od 22,5% do 8 236,1% planu finansowego NFOŚiGW w układzie zadaniowym w 2022 r.), co spowodowane było m.in. możliwym wykazywaniem wartości mierników z przesunięciem czasowym (w latach późniejszych względem wydatkowanych na ten cel środków). W wyjaśnieniach NFOŚiGW wskazano, że nie ma bezpośredniego powiązania w rocznym przedstawieniu wydatków i osiągniętych mierników ponieważ w budżecie zadaniowym przedstawiane są tylko roczne wypłaty środków (bez uwzględnienia pożyczek) na realizację działań/podzadań i zadań, natomiast efekty przedstawiane są dla umów kończonych w danym okresie sprawozdawczym. Dlatego osiągnięte mierniki mogą wynikać z wydatków poniesionych w roku budżetowym i w latach poprzednich. Zdaniem NIK również z ww. rozporządzenia Ministra Finansów wynika, że zaplanowana wielkość miernika podlega zmianie w przypadku zmiany nakładów dokonywanych w ciągu roku budżetowego. Działania te służą przejrzystości budżetu zadaniowego pozwalającej powiązać cele i mierniki z ponoszonymi kosztami. W ocenie NIK niepodejmowanie działań w celu urealnienia wartości mierników na podstawie posiadanych informacji jest postępowaniem nierzetelnym.

3.2. SPRAWOZDANIA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje sprawozdania z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej w układzie zadaniowym (Rb-BZ2) za okres od początku roku do 31 grudnia 2022 r. oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z), sporządzone w NFOŚiGW, z wyjątkiem sprawozdania z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej, w którym wykazana wartość wyceny nieodpłatnie otrzymanych obligacji jest nieprawidłowa.

Sprawozdania z wykonania: planu finansowego państwowej osoby prawnej w układzie zadaniowym (Rb-BZ2) oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z), sporządzone zostały terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Natomiast w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego zostały wykazane przychody, które z uwagi na niewłaściwą wycenę nieodpłatnie otrzymanych obligacji, zostały zaniżone o 288 000,0 tys. zł, co miało wpływ na wynik finansowy NFOŚiGW za 2022 r.

4. INFORMACJE DODATKOWE

Kontrolę w NFOŚiGW przeprowadzono w okresie od 16 stycznia do 11 kwietnia 2023 r. W wystąpieniu pokontrolnym z 24 kwietnia 2023 r. skierowanym do Prezesa Zarządu, Najwyższa Izba Kontroli wniosła o:

1. Realizację wniosków sformułowanych w wyniku poprzednich kontroli wykonania budżetu państwa, m.in. poprzez ustalenie, w ramach systemu kontroli zarządczej mechanizmów zapewniających każdorazowe zawiadomianie stron o nowym terminie załatwienia sprawy w przypadkach braku możliwości dotrzymania wcześniej wyznaczonego terminu.
2. Przyznawanie środków z programów priorytetowych wyłącznie podmiotom wymienionym jako beneficjenci programu, których ustawowe zadania wpisują się w cele danego programu priorytetowego.
3. Stosowanie regulacji wewnętrznych NFOŚiGW, w szczególności Instrukcji „Postępowanie w procesie zawierania i rozliczania umów cywilnoprawnych z osobami fizycznymi w Biurze NFOŚiGW” zatwierdzonej uchwałą Zarządu nr A/2/2/2022 z 10 stycznia 2022 r. przy zawieraniu i rozliczaniu umów cywilnoprawnych.
4. Wprowadzenie zasad korygowania planu finansowego w układzie zadaniowym, w zakresie kosztów i planowanych wartości mierników, w ślad za zmianami planu finansowego w układzie tradycyjnym.
5. Prawidłowe sporządzanie dokumentów OT oraz uregulowanie obowiązków pracowników komórek organizacyjnych przy ich sporządzaniu.
6. Dokonanie opisu w polityce (zasadach) rachunkowości metod wyceny dla nieodpłatnie otrzymanych obligacji.
7. Wyeliminowanie przypadków nierzetelnego dokonywania opisu operacji gospodarczych w księgach rachunkowych.
8. Skorygowanie nieprawidłowej wyceny nieodpłatnie otrzymanych obligacji w księgach rachunkowych i w sprawozdaniach.

Prezes Zarządu pismem z 15 maja 2023 r. zgłosił 8 zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego.

Uchwałą Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁹ 1 spośród zgłoszonych zastrzeżeń zostało uwzględnione w całości, a pozostałe 7 zastrzeżeń oddalono.

---

⁴⁹ Uchwała znak KPK-KPO.443.88.2023 z 31 maja 2023 r.

5. ZAŁĄCZNIKI

5.1. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Oceny wykonania planu finansowego Narodowego Funduszu dokonano stosując kryteria⁵⁰ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w „Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2022 roku”⁵¹.

Przychody (P):	11 290 127,7 tys. zł
Koszty (K) (łącznie z wydatkami majątkowymi):	5 980 809,9 tys. zł
Łączna kwota (G = P + K):	17 270 937,6 tys. zł
Waga przychodów w łącznej kwocie (Wp = P : G):	0,6537
Waga kosztów w łącznej kwocie (Wk = K : G):	0,3463
Nieprawidłowości w przychodach:	288 000,0 tys. zł

Nieprawidłowości polegały na zaniżeniu o 288 000,0 tys. zł wyceny obligacji skarbowych, nieodpłatnie otrzymanych od Ministra Finansów, co stanowi 2,5509% przychodów, a inne przychody nie były przedmiotem szczegółowego badania.

Ocena cząstkowa przychodów (Op): (3) ocena w formie opisowej.

Nieprawidłowości w kosztach (łącznie z wydatkami majątkowymi): 35 564,6 tys. zł, co stanowi 0,5947% kwoty zrealizowanych kosztów.

Nieprawidłowości polegały na:

- wypłaceniu zaliczki w wysokości 35 000,0 tys. zł z tytułu realizacji umowy na zakup 2 śmigłowców – niezgodnie z celami programu priorytetowego dotyczącego ochrony bioróżnorodności oraz z ustawą o Policji;
- zakwalifikowaniu do wydatków majątkowych wydatku za usługę wsparcia producenta na 564,6 tys. zł, który był związany z bieżącym funkcjonowaniem NFOŚiGW.

Ocena cząstkowa kosztów (Ok): (3) ocena w formie opisowej

Łączna ocena przychodów i kosztów (ŁO⁵²): $ŁO = 3 \times 0,6537 + 3 \times 0,3463 = 3,0000$

Opinia o sprawozdaniach: pozytywna z wyjątkiem sprawozdania z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej, w którym wykazana wartość wyceny nieodpłatnie otrzymanych obligacji jest nieprawidłowa.

Ocena ogólna: w formie opisowej

⁵⁰ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

⁵¹ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>.

⁵² $ŁO = Op \times Wp + Ok \times Wk$

5.2. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Tabela nr 1. Wykonanie planu finansowego

Lp.	Wyszczególnienie	2021		2022		4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Część A – Zadania wynikające z ustawy o NFOŚiGW									
12.	Środowisko	5 005 262,0	6 920 600,0	6 920 600,0	5 970 530,0	138,3	119,3	86,3	86,3
12.1.W	System ochrony środowiska i informacji o środowisku	793 051,0	917 797,0	917 797,0	737 693,0	115,7	93,0	80,4	80,4
12.2.W	Kształtowanie bioróżnorodności	157 781,0	190 479,0	190 479,0	133 645,0	120,7	84,7	70,2	70,2
12.3.W	Ochrona powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu	3 901 039,8	5 539 875,0	5 539 875,0	4 963 141,0	142,0	127,2	89,6	89,6
12.4.W	Gospodarka zasobami i strukturami geologicznymi	156 035,7	242 400,0	242 400,0	106 641,0	155,3	68,3	44,0	44,0
12.5.W	Ochrona wód i gospodarowanie zasobami wodnymi	30 303,6	30 049,0	30 049,0	29 410,0	99,2	97,0	97,9	97,9
Część B – Plan finansowy w układzie memoriałowym									
I	Stan na początek roku	x	x	x	x	x	x	x	x
1.	Środki obrotowe, w tym:	9 049 398,5	6 967 938,0	6 967 938,0	8 545 149,5	77,0	94,4	122,6	122,6
1.1.	Środki pieniężne	8 272 812,4	6 197 900,0	6 197 900,0	7 746 950,9	74,9	93,6	125,0	125,0
1.2.	Należności krótkoterminowe	776 586,1	770 038,0	770 038,0	798 198,6	99,2	102,8	103,7	103,7
1.2.1.	z tytułu udzielonych pożyczek	758 531,0	751 983,0	751 983,0	774 221,0	99,1	102,1	103,0	103,0
1.2.2.	od jednostek sektora finansów publicznych	190 729,1	190 729,0	190 729,0	192 887,1	100,0	101,1	101,1	101,1
1.3.	Zapasy	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.	Należności długoterminowe	4 556 142,4	5 567 002,0	5 567 002,0	5 443 381,3	122,2	119,5	97,8	97,8
2.1.	z tytułu udzielonych pożyczek	4 556 142,4	5 567 002,0	5 567 002,0	5 443 381,3	122,2	119,5	97,8	97,8
2.2.	od jednostek sektora finansów publicznych	949 734,7	1 160 450,0	1 160 450,0	1 089 996,7	122,2	114,8	93,9	93,9
3.	Zobowiązania, w tym:	42 789,8	44 857,0	44 857,0	54 360,5	104,8	127,0	121,2	121,2
3.1.	z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytu	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
3.2.	Wymagalne	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-

II	Przychody ogółem	5 282 923,9	5 093 500,0	5 093 500,0	11 290 127,7	96,4	213,7	221,7	221,7
1.	Przychody z prowadzonej działalności, z tego:	5 048 542,3	4 400 000,0	4 400 000,0	6 922 467,6	87,2	137,1	157,3	157,3
1.1.	Przychody netto ze sprzedaży produktów sprzedanych NFZ	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
1.2.	Przychody z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
1.3.	Opłaty i kary za korzystanie ze środowiska	215 641,4	220 000,0	220 000,0	216 745,8	102,0	100,5	98,5	98,5
1.4.	Opłaty eksploatacyjne i koncesyjne	280 110,2	280 000,0	280 00,0	298 453,3	100,0	106,5	106,6	106,6
1.5.	Opłaty za usługi wodne	226 632,0	240 000,0	240 000,0	218 320,9	105,9	96,3	91,0	91,0
1.6.	Opłaty zastępcze i kary wynikające z ustawy o efektywności energetycznej	355 331,6	358 560,0	358 560,0	707 370,7	100,9	199,1	197,3	197,3
1.7.	Opłata emisyjna, o której mowa w art. 321a ustawy Prawo ochrony środowiska	2 113 453,6	1 995 000,0	1 995 000,0	2 187 121,1	94,4	103,5	109,6	109,6
1.8.	Opłata zastępcza dotycząca Narodowego Celu Redukcyjnego i Narodowego Celu Wskaźnikowego	165 399,4	292 000,0	292 000,0	192 845,9	176,5	116,6	66,0	66,0
1.9.	Przychody ze sprzedaży przez Komisję Europejską uprawnień do emisji w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Fundusz Modernizacyjny)	1 576 688,2	900 000,0	900 000,0	2 937 207,8	57,1	186,3	326,4	326,4
1.10.	Pozostałe opłaty i składki	115 285,9	114 440,0	114 440,0	164 402,1	99,3	142,6	143,7	143,7
2.	Dotacje z budżetu państwa	56 191,2	579 320,0	579 320,0	410 178,8	1 031,0	730,0	70,8	70,8
3.	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
4.	Środki od innych jednostek sektora finansów publicznych	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
5.	Pozostałe przychody, w tym:	178 190,4	114 180,0	114 180,0	3 957 481,3	64,1	2 220,9	3 466,0	3 466,0
5.1.	Odsetki (np. z tytułu udzielonych pożyczek), w tym:	138 572,3	103 180,0	103 180,0	819 155,2	74,5	591,1	793,9	793,9
5.1.1.	Odsetki od depozytów u MF lub z tytułu skarbowych papierów wartościowych	15 202,3	3 180,0	3 180,0	477 837,2	20,9	3 143,2	15 026,3	15 026,3

5.2.	Środki otrzymane od jednostek spoza sektora finansów publicznych	318,5	0,0	0,0	118 210,6	-	37 114,8	-	-
5.3.	Równowartość odpisów amortyzacyjnych	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
III	Koszty realizacji zadań, w tym:	4 709 802,0	6 575 000,0	6 575 000,0	5 659 453,8	139,6	120,2	86,1	86,1
	- środki przekazane innym podmiotom	4 709 802,0	6 575 000,0	6 575 000,0	5 659 453,8	139,6	120,2	86,1	86,1
IV	Stan na koniec roku	x	x	x	x	x	x	x	x
1.	Środki obrotowe, w tym:	8 545 149,5	3 334 738,0	3 331 738,0	10 083 596,1	39,0	118,0	302,4	302,7
1.1.	Środki pieniężne	7 746 950,9	2 539 200,0	2 536 200,0	9 216 786,7	32,8	119,0	363,0	363,4
1.2.	Należności krótkoterminowe	798 198,6	795 538,0	795 538,0	866 583,6	99,7	108,6	108,6	108,9
1.2.1.	z tytułu udzielonych pożyczek	774 221,0	776 983,0	776 983,0	836 841,7	100,4	108,1	107,7	107,7
1.2.2.	od jednostek sektora finansów publicznych	192 887,1	191 729,0	191 729,0	177 108,3	99,4	91,8	92,4	92,4
1.3.	Zapasy	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
2.	Należności długoterminowe	5 443 381,3	6 945 302,0	6 945 302,0	6 336 058,2	127,6	116,4	91,2	91,2
2.1.	z tytułu udzielonych pożyczek	5 443 381,3	6 945 302,0	6 945 302,0	6 336 058,2	127,6	116,4	91,2	91,2
2.2.	od jednostek sektora finansów publicznych	1 089 996,7	1 447 759,0	1 447 759,0	1 218 011,3	132,8	111,7	84,1	84,1
3.	Zobowiązania, w tym:	54 360,5	46 457,0	46 457,0	83 013,8	85,5	152,7	178,7	178,7
3.1.	z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytu	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
3.2.	Wymagalne	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
Część D – Dane uzupełniające									
1.	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów	7 712 867,1	2 533 922,0	2 530 922,0	9 162 290,7	32,9	118,8	361,6	362,0
1.1.	- depozyty <i>overnight</i> (O/N)	523 520,5	432 293,0	432 293,0	9 162 290,7	82,6	1 750,1	2 119,5	2 119,5
1.2.	- depozyty terminowe	7 189 346,6	2 101 629,0	2 098 629,0	0,0	29,2	-	-	-

Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdania z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2022 r. planu finansowego, zweryfikowanego przez NIK.

Tabela nr 2. Zatrudnienie i wynagrodzenia

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2021			Plan 2022		Wykonanie 2022			9:4
		Przeciętne zatrudnienie	Wynagrodzenie	Przeciętne wynagrodzenie msc.	Przeciętne zatrudnienie	Wynagrodzenie	Przeciętne zatrudnienie	Wynagrodzenie	Przeciętne wynagrodzenie msc.*	
		Osoby/etaty	tys. zł	zł	Osoby/etaty	tys. zł	Osoby/etaty	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1.	Ogółem osobowe, w tym:	- 681/676,65	77 941,7	9 599,0	758**	96 400	705/699,8	92 891,3	11 061,6	115,2
	- Zarząd ¹⁾	5/5	2 097,4	34 956,7	X***		5/4,88	1 690,4	28 866,1	82,6
	- Administracja ²⁾	650/645,45	74 221,3	9 582,6	X***		675/669,17	89 375,1	11 130,1	116,1
2.	Ogółem bezosobowe, w tym:	35 osób	1 568,6	X	X****	3 000	32 osoby	1 361,1	X	X
	- pracownicy	0	0,0	X			3 osoby	111,5	X	X
	- pozostali	35 osób	1 568,6	X			29 osób	1 249,5	X	X
3.	Razem (1+2)		79 510,3	X		99 400		94 252,4₃₎	X	X

¹⁾ Do zarządu należy zaliczyć kierownika jednostki i jego zastępców.

²⁾ Do administracji należy zaliczyć pracowników biurowych i merytorycznych, w tym dyrektorów i ich zastępców oraz kierowników, bez pracowników służb obsługi technicznej.

³⁾ Wykonanie kosztów wynagrodzeń uwzględniające koszty nagrody rocznej i pieniężnej; nieuwzględniające rezerwy przeznaczonej na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne.

* Przeciętne wynagrodzenie miesięczne uwzględniające koszty nagrody rocznej i pieniężnej.

** Przeciętne zatrudnienie w NFOŚiGW planowane jest w etatach.

*** W NFOŚiGW nie sporządza się planu przeciętnego zatrudnienia dla Zarządu i innych komórek organizacyjnych, a jedynie ogółem.

**** W NFOŚiGW nie planowano liczby osób dla wynagrodzeń bezosobowych.

Plan wynagrodzeń na rok 2022 wyniósł 99 400 tys. zł, w tym:

wynagrodzenia osobowe 96 400 tys. zł

wynagrodzenie bezosobowe 3000 tys. zł

wynagrodzenia osobowe 2022 r. (tys. zł) – wykonanie kosztów (uwzględnia rezerwę na nagrody pieniężne i roczne, aktualizację rezerw na nagrody roczne i przyszłe świadczenia pracownicze) 96 381,0

rezerwa na nagrody pieniężne i roczne, aktualizacja rezerw na nagrody roczne i przyszłe świadczenia pracownicze 10 603,7

Tabela nr 3. Środki wydatkowane na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Lp.	Treść	Wykonanie 2021 r.	Plan działalności 2022 r.	Wykonanie 2022 r.	Wskaźnik 5/4	Wskaźnik 5/3
1	2	3	4	5	6	7
I	Środki NFOŚiGW na finansowanie przedsięwzięć (pożyczki, dotacje, dopłaty, środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa)	6 422 154,0	8 867 000,0	7 428 076,0	83,8%	115,7%
1.1.	Finansowanie pożyczkowe	1 712 351,0	2 292 000,0	1 768 622,0	77,2%	103,3%
1.2.	Finansowanie bezzwrotne (dotacje, dopłaty, umorzenia pożyczek, środki przekazane za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa)	4 709 803,0	6 575 000,0	5 659 454,0	86,1%	120,2%
II	Finansowanie kapitałowe	75 000,0	433 000,0	18 000,0	4,2%	24,0%
III	Dotacje ze środków europejskich obsługiwane przez NFOŚiGW	3 151 857,0	2 998 000,0	2 819 716,0	94,1%	89,5%
III	Razem środki NFOŚiGW i dotacje ze środków europejskich	9 649 011,0	12 298 000,0	10 265 792,0	83,5%	106,4%

Tabela nr 4. Dotacyjne finansowanie przedsięwzięć

Lp.	Treść	Finansowanie bezzwrotne – łącznie ze środkami przekazanymi za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa				
		Wykonanie 2021 r.	Plan 2022 r.	Wykonanie 2022 r.	Wskaźnik 5/4	Wskaźnik 5/3
1	2	3	4	5	6	7
1.	Ochrona wód	91 585	126 000	55 621	44,1%	60,7%
2.	Ochrona klimatu i atmosfery	3 833 443	5 433 760	4 860 363	89,4%	126,8%
3.	Ochrona powierzchni ziemi	248 192	244 500	205 652	84,1%	82,9%
4.	Ochrona przyrody i krajobrazu	17 358	33 612	54 035	160,8%	311,3%
5.	Geologia i Górnictwo	170 589	302 110	124 715	41,3%	73,1%
6.	Monitoring środowiska	84 065	95 320	90 359	94,8%	107,5%
7.	Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska	144 684	138 130	149 066	107,9%	103,0%
8.	Edukacja ekologiczna	44 994	50 000	39 575	79,2%	88,0%
9.	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	20 608	35 600	22 014	61,8%	106,8%
10.	Umorzenia pożyczek i kredytów	3 982	20 000	5 081	25,4%	127,6%
11.	GEKON - Generator Koncepcji Ekologicznych	1 521	7 550	195	2,6%	12,8%
12.	Doradztwo energetyczne (JRP)	13 894	16 210	14 970	92,4%	107,7%
13.	Ekologiczne formy transportu	1 500	1 500	1 500	100,0%	100,0%
14.	Gospodarka o obiegu zamkniętym	2 925	2 120	1 207	56,9%	41,3%
15.	Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez wfośigw ze środków NFOŚiGW	0	0	296	-	-
Finansowanie dotacyjne razem		4 679 340	6 506 412	5 624 649	86,4%	120,2%

Tabela nr 5. Realizacja planu finansowania ochrony środowiska dla przedsięwzięć współfinansowanych ze środków europejskich według dziedzin

Lp.	Treść	Wykonanie		4:3
		2021	2022	
		[tys. zł]		[%]
1	2	3	4	5
I	Finansowanie pożyczkowe:	779 159,0	818 332,0	105,0%
1	Współfinansowanie projektów ze środków zagranicznych:	779 159,0	818 332,0	105,0%
1.1	POIiŚ 2014–2020	778 315,0	816 532,0	104,9%
1.2	Life	844,0	1 800,0	213,3%
II	Finansowanie dotacyjne:	30 463,0	34 805,0	114,3%
2	Współfinansowanie projektów ze środków europejskich - dotacje na inwestycje i realizację zadań bieżących razem	30 463,0	25 438,0	83,5%
2.1	POIiŚ 2001–2013	8 262,0	8 174,0	98,9%
2.2	POIiŚ 2014–2020	4 647,0	4 293,0	92,4%
2.3	Life	17 554,0	12 971,0	73,9%
III	Razem Narodowy Fundusz	809 622,0	853 137,0	105,4%

Dane wg stanu na 28 marca 2023 r.

Tabela nr 6. Środki europejskie – dotacyjne finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2021	2022		5:4	5:3
			Plan	Wykonanie		
			[tys. zł]			
1	2	3	4	5	6	7
1	POiŚ 2014-2020*)	3 143 610,0	2 761 000,0	2 737 430,0	99,1%	87,1%
1.1.	Priorytet I	579 533,0	554 600,0	629 152,0	113,4%	108,6%
1.2.	Priorytet II	2 564 077,0	2 207 000,0	2 108 278,0	95,5%	82,2%

*) Wykonanie uwzględnia zwroty niewykorzystanych przez beneficjentów kwot do BGK, które otrzymały decyzję o powiększeniu limitu (dane wg stanu na 28 marca 2023 r.)

5.3. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Finansów
8. Minister Klimatu i Środowiska
9. Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
10. Komisja Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
11. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
12. Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
13. Komisja do Spraw Energii, Klimatu i Aktywów Państwowych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej